

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne, izvenredno neobičajno in praznično. — Inerati do 30 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inerati peti vrst Din 4. — Popust po dogovoru, inerati davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inostranstvo Din 20.—. Rokopis se ne vrača.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 5b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101.
Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351

Čuvajte Jugoslavijo!

Ljubljana, 9. okt.

Na današnji dan pred tremi leti je padel Viteški kralj Aleksander I. Zedinitelj, v francoskem Marseju kot žrtev plačane zločinske tolpe. Ves svet je pretresla vest o smrti jugoslovenskega kralja in ves jugoslovanski narod je omelel v globoki žalosti. Nepozabni so prizori, ki so se nudili ob pogrebu kralja Zedinitelja. Usoda je k tragični a tudi herojski preteklosti jugoslovenskega naroda pridelala novo pretresljivo poglavje. Narodu se je trgalo srce od žalosti in tuge, toda poguma in samozvesti ni izgubil ob strašnem udarcu. Dne 9. oktobra leta 1934. so vsi Srbi, Hrvati in Slovenci šele zavredili veličino in pomembnost kraljevega dela in prizadevanja svojega najvišjega poglavarja. Na ta dan pred tremi leti je bilo nemadoma vsem jasno, da je kralj dal življenje za zedinjeno Jugoslavijo in za bodočnost njenega naroda.

Zivljenje narodov je kakor življenje posameznikov; čudovita prepletenost veselih in žalostnih, velikih in majhnih, tragičnih in radostnih dogodkov. Zivljenska sposobnost in moč posameznika in narodov se pa izkaže ob doživljenih katastrofah. Kosovska katastrofa ni strla junaške Srbe, temveč jih je še tesneje združila v nepremagljivo celoto z eno voljo in eno mislijo na obračun in osvoboditev. Tudi marševska katastrofa ni omalodušila našega naroda, marveč mu je odprla oči, da je zagledal nevarnost in v zavest mu je prišlo, kdo je njegov sovražnik. Samo dve besedi umirajočega kralja sta narodu razodeli, kar naj mu bilo najdragocenejše in po kateri poti naj gre v lepšo bodočnost:

»Čuvajte Jugoslavijo!«

Znane so junaške borbe pokojnega kralja Zedinitelja za osvoboditev Srbov, Hrvatov in Slovencev ramo ob ramo s kladivarji — dobrovoljci. Po svetovnem klanju je bilo uresničeno hrepenenje najboljših sinov naroda s kraljem Aleksandrom na čelu. Začela se je nova doba osvoboditve naroda v osvobodjeni državi. Demokratični kralj Aleksander je izročil oblast predstavnikom ljudstva v dobri veri, da se bodo vsi zavedali velike odgovornosti za sedanjost in bodočnost s strahotnimi žrtvami priborjene nove državne tvorbe. Velik je bil kralj in velika je bila vojska, s katero je priboril svobodo, toda majhni so bili mnogi od tistih, ki jim je zaupal graditev nove narodne in državne zajednice. Veliki nalogi majhni ljudje niso bili kos. Kralj se je moral odločiti. Dne 6. januarja leta 1929. je bil tisti dan v zgodovini našega naroda, ko je kralj odločno obsodil vse, ki so začeli podirati, kar je bilo s krvjo pridobljeno in zgrajeno.

Zopet in zadnjič je pokazal narodu edino pravilno in možno pot v bodočnost. Sovražniki jugoslovenske države so spoznali, da se je začela borba na življenje in smrt za veliko jugoslovensko idejo. Najeli so zločince za umor nositelja te ideje, toda ideja je postala že kri in meso v narodu in s smrtjo kralja Zedinitelja ni umrla.

Zgodovina nam dokazuje, da nastanejo nove narodne zajednice po velikih potresih. Kakor novi studenčki zažuborijo na dan osvobodjeni narodi, ki jih je vodila misel svobode do junaške zmage. Samo velika misel ali ideja more združiti narod v celoto, ki je sposobna za osvobodilni boj. Po zmagi more pa zopet samo velika ideja združiti osvobodjene državljane v zajednico, ki je sposobna na osvobodjenih tleh zgraditi svobodno državo in narodno kulturo. No-

silec in tvorec take ideje za osvobodjene Jugoslavane je bil pokojni kralj Aleksander. Zanj je dal tudi svoje življenje.

Zgodovina nam tudi pove, kaj se zgodi z narodi, ki jih skupna narodna in državna ideja ne združuje od generacije do generacije. Taki narodi prej ali slej propadejo kot plen narodov, ki so postavili materijalno in duhovno moč, ker je bila volja vseh stotisočev njih posameznikov združena v eni zajedniški volji.

Bodočnost našega naroda je v jugoslovanski volji. »Glejte, tu je delo za vse volje sedanje in prihodnjih generacij, tu je rešitev in tu je bodočnost!« je rekel umirajoči kralj, ko je zašepetal:

»Čuvajte Jugoslavijo!«

Vsebinska teh besed je za nas vse narodna vrednota, ki bo živila v srcih vseh sinov in hčera naroda, dokler ne bo v celoti meso in kri v političnem, gospodarskem in kulturnem življenju Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Na današnjo žalostno obletnico pa nam lajša tugo misel na mladega kralja Petra II., ki bo prevzel dediščino svojega velikega očeta in dogradil, kar Aleksander Zedinitelj ni bilo uspešno dograditi. Ves jugoslovanski narod pa se tudi zaveda, da čuva sebe in svojo bodočnost, če verno izpolnjuje oporoke velikega kralja Zedinitelja.

Ljubljana ob tretji obletnici kraljeve smrti

Ljubljana, 9. oktobra
Tudi ob tretji obletnici mučeniške smrti Viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja se je Ljubljana odela v globoki žalosti. Ze snoci so z vseh javnih in zasebnih poslopij zaplapolale črne zastave ali pa državne trobojke na pol droga. V šolah so se vršile žalne spominke svečanosti, zložene s cerkvenimi opravili v cerkvah in kapelah. Ob 10. dopoldne so trgovci zaprli trgovine in lokale, v stolnici je škof dr. Gregorij Rožman v violičestem ornatu in ob številni asistenci opravil žalne obrede. Svečani službi božji so prisostvovali ban dr. Natlačen s podbanom dr. Majcenom, divizionar general Laza Tonič s pomočnikom generalom Doličem in artilerijski general Popadič, župan dr. Adlesič z občinskimi svetniki, zastopnik univerze ter raznih državnih in smeopravnih oblasti, korporacij in društev, mnogo oficirjev, uradnikov itd.

Pred stolnico je stala častna vojaška četa v bojni opremi in s polkovno zastavo na čelu, tam je bila tudi vojaška gošča. Ko so predstavniki oblasti zapustili cerkev, je četa odšla častno salvo.

Ob pol 11. je v pravoslavni cerkvi opravil prota Bulimir najprej bogoslužje, ob 11. pa svečan parastos, ki so mu prav tako prisostvovali najodličnejši predstavniki oblasti. Pred Narodnim domom je bila postavljena četa vojakov z godbo dravske divizije na čelu. Žalna svečanost se je vršila dopoldne tudi v evangelijski cerkvi.

Ljubljana je tako spet s pieteto počastila spomin Njega, ki je za nas daroval svoje dragoceno življenje.

Lepe šolske proslave

Med oficelnimi spominskimi proslavami v počaščenje spomina kralja Aleksandra Zedinitelja, so bile najbolj prisrčne na šolah. Posebno lepe so bile na gimnazijah. Šolska mladina se je udeležila povsod v lepem številu šolskih maš in molitev za pokojnim kraljem. Razen cerkvenih slovesnosti so bile tudi številne proslave po šolah. Le kjer so ravnateljstva šol zvedela prepozno, kakšen značaj naj imajo spominke proslave, niso priredila šolskih proslav.

Cerkveni obredi v cerkvi sv. Cirila in Metoda so napravili na dijaštvo III. realne gimnazije posebno mogočen vtis; vse molitve so bile v slovenskem jeziku. Veroučitelj je govoril o pokojnem kralju zelo toplo in z iskrenimi besedami je budil ljubezen za mladega kralja.

Za klasično gimnazijo je bilo cerkveno opravilo ob 8. in ob 9. pri križankah in v šolski kapeli, nakar sta bili šolski proslavi — ločeno po razredih. Govorili so razredniki in dijak. Prva državna realna gimnazija je imela cerkveno opravilo pri Sv. Jakobu, nakar sta bili proslavi, posebej pri dijakih višjih razredov in posebej nižjih razredov v šolski telovadnici in avli. Govorila sta dva dijaka, ob zaključku so pa dijak zapeli državno himno. II. državna realna gimnazija je imela tudi lepi šolski proslavi v telovadnici, cerkvenih obredov so se pa dijak udeležili pri sv. Jožetu.

je bila sposobna za vsako žrtev in vse podvige, ki jih je zatevala osvoboditev izpod avstro-ogrške jarma? R. P.

Spremembe v diplomatski službi

Beograd, 9. oktobra AA. V imenu Nj. Vel. kralja Petra II. so z ukazom kraljevega nameštstva imenovani:

Dragan Božović, svetnik v 4.2, v zunanjem ministstvu, za generalnega konzula v 4.2 v Solunu; Radovan Petrović, svetnik v 4.2 pri poslanstvu v Pragi, za svetnika v 4.2 pri poslanstvu v Bukarešti; Vladimir Rybář, svetnik v 4.2 v zunanjem ministstvu, za svetnika v 4.2 pri poslanstvu v Washingtonu; Todor Ristić, tajnik 5 skupine pri poslanstvu v Stockholmu, za svetnika 4.2 v istem poslanstvu; Milivoje Gavrilović, tajnik v 5. skup. pri poslanstvu v Rimu, za tajnika v isti skupini v zunanjem ministstvu; Vukašin Sećerović, tajnik v 5. skup. pri poslanstvu v Rimu; Vojislav Radovanović, tajnik v 6. skup. pri poslanstvu v Londonu, za tajnika v 6. skup. v zunanjem ministstvu; Veljko Milenković, tajnik v 6. skup. v zunanjem ministstvu za tajnika v 6. skup. pri poslanstvu v Londonu; Ljutiša Višacki, tajnik v 6. skupini zunanjega ministstva za tajnika v 6. skup. pri poslanstvu v Ankari in Nikola Perazić, tajnik v 7. skup. pri poslanstvu v Washingtonu, za tajnika v 6. skup. v zunanjem ministstvu.

Senzacionalna afera v Belgiji

Bruselj, 9. oktobra AA. »Nation Belge« poroča, da je goljuf Barmatt izjavil pred državnim tožilem, da je pred prevaro v belgijski Narodni tanki, kjer je poneveril 32 milijonov belgijskih frankov, imel zveze z bivšim podguvernerjem Narodne banke, sedanjim ministrskim predsednikom Van Zeelandom. Policija je spričo te ovadbe znova preiskala vse prostore in vse listine Narodne banke ter je pri tej priliki generalni inspektor Pirshul obložil ves upravni odbor banke, torej guvernerja in bivšega podguvernerja in sedanjega ministrskega predsednika Van Zeelanda, da sta vzdrževala Barmatta navzlic energičnim protestom bančnih strokovnih oddelkov, ki so upravni odbor pravočasno obvestili o pravih nakanah Barmatta.

Položaj na Kitajskem

Sanghai, 9. oktobra. Okoli Sanghaja se vodijo ogroženi boji, vendar razen na desnem krilu Japonci niso mogli nikjer napredovati, ker se kitajske čete prav krepko branijo. Ponoči je prišlo do topniškega dvo boja med japonskimi ladjanji in kitajskimi baterijami pri Pountungu. S kitajske strani izjavljajo, da so kitajske čete z največjim uspehom obstreljevale japonske postojanke pri Siu-mu-nu Protiletski topovi so sestrelili tri japonska letala.

Vlada je razrešila dolžnosti generala Ciangčunga, bivšega predsednika občine v Tiencinu in bivšega poveljnika 38. divizije, ter še neke generale in oficirje, ki so obtoženi, da niso v redu izvrševali svojih funkcij.

Politični obzornik

Ivan Cankar v luči

„Katoliškega Tjednika“

Znano je, da si naši klerikalci svoje Ivana Cankarja, dasi ves svet ve, da ni bil nikdar, tudi ne tik pred svojo smrtjo, somišljenik tiste stranke, ki se je svoje dni imenovala SLS. Zato je značilno in obenem poučno, kako sodi o Ivanu Cankarju »Katoliški Tjednik«, glasilo sarajevske nadškofa dr. Ivana Šarića. Pred kratkim je sarajevsko gledališče, uprizorilo Cankarjevo dramo »Kralj na Betanovci«. Z velikim uspehom. Ocenio o dramo je priobčil tudi »Katoliški Tjednik«. V tej oceni citamo med drugim: »Vse je v dramo, bolno, cinčno, v oči bijoče podčrtano, samo da se gledalcem ogabi vera, buržujska pravica in zabito vasi. Pijančevanje je potencirano, saj zlasti župnik v vseh treh dejanjih samo žre in pije in hvali »katoliškega moža« Jožefa Kantorja. Cankar je to sam namenoma poudaril, ker je bil nepomirljiv protivnik katoliške vere in slovenske duhovščine, a to pot je sarajevsko gledališče to »mizerijo« — katoliške cerkve prvega predstavnika — duhovnika posebno podčrtalo. Nemara vse v stilu trenutne borbe proti konkordatu? ... Nedolžnega Bernota odvedejo uklenjenega, ubijalec, dvakratni ubijalec in večkratni morilec kliče s patosom, da je treba stopati preko mrtvih trupel in vrele krvi k svojemu cilju, to je nauk in morala te predstave ... Slovenci so že davno očitali Cankarju, da on iznaša na »gledališke deske« same tipe prostitucije in pijančevanja, kakor da je to jedro Slovenije. To so svoečasno tudi liberalni Slovenci očitali Cankarju, a velika večina Slovenije se je uprla takemu predstavljanju vere in moralne vrednosti slovenskega naroda ... Katoliška cerkev in njena duhovščina nista nikjer bolj črna kakor tu predstavljena, ker župniku »smrdi« hiša po krvi Jožefa Kantorja, ali on pije s »katoliškim možem, bodočim poslancom ... Tako sodbo in obsodbo izreka organ sarajevskega nadškofa »Katoliški Tjednik« o Ivanu Cankarju, o katerem pravi, da je »bil nepomirljiv protivnik katoliške vere in slovenske duhovščine.« Sedaj pa odprite »Slovenca« in njemu silne liste in primerjajte, kako pisejo ti o Ivanu Cankarju? Ker je nesporno eden največjih slovenskih piscev in pesnikov, največji mojster slovenske govornice, zato krije in vpelje, kakor iz enega grla: Cankar je naš, samo naš! Ali se je potem čuditi, da si svoje nedolžne Gregorčiča in da se gajo že celo po piscu satire »4000« — dr. Ivanu Tavčarju?

Zopet komasacija občin

Predčerašnjim je objavil »Slovenec« uredbo ministra notranjih del dr. Korosca, s katero se odreja nova prekomasacija številnih občin v dravski banovini. S to komasacijo so v dravski banovini izginili zadnji sledovi mestnih in trških občin. Odslej bomo imeli v Sloveniji samo še kmetijske občine.

Nova Jugoslavija?

Z ozirom na snujoci se sporazum med dr. Mačkom in srbijskimi združeno opozicijo objavljajo praški »Narodni listy« daljši članek o političnem položaju v Jugoslaviji in izvajajo ob zaključku članka: »Program (državne preureditve) je mogoče izvesti samo potom evolucije, nikakor pa ne potom vladnih uredb ali potom revolucionarnega rušenja sedanjega stanja. Borbe za oblast ne smejo torej voditi eni samo zato, da bi prišli na vladno, a drugi samo zato, da bi strmoglavili današnjo vladavino, marveč to mora biti borba, ki ne bo izgubila iz vida jugoslovanski narodni ideal: ocvanje državnega in narodnega edinstva ob polnem spoštovanju narodnih interesov in pokrajinskih pravic. Nova Jugoslavija mora biti zgrajena na temelju državnega edinstva, nikakor pa ne po vzoru avstro-ogrške federacije, v kateri ni bilo enotnega državnega patriotizma, marveč vseskozi samo sredobezne partikularne nacionalne sile. Ako bo tako, bo nacionalna jugoslovenska ideja srečno oživitvorjena.« — Kdo ve, če se bodo »sporazumaš« ravnali po načelih, ki jih smatra pisec članka v »Narodnih listih« za ona, katerih izvedba bi lahko zagotovila Jugoslaviji srečnejšo bodočnost?

Ključ k Evropi

Českoslovaška republika igra v mednarodni politiki velevažno vlogo. Tega se zavedajo njeni prijatelji in njeni sovražniki. Zato se trudita Francija in Anglija, da bi Českoslovaško čim tesneje navezali nase, dočim bi Nemčija najraje kar požrla to Masaryk-Benešovo tvorbo, dobro vedoč, da bi s tem postala gospodar Srednje Evrope in bi lahko strahovala vso Evropo. K sreči se tega zavedajo tudi českoslovaški državni, ki po tem spoznanju tudi modro uravnavajo svojo državno politiko. In da je ta politika pametna in modra, priznavajo takisto prijatelji in sovražniki. Angleški list »Yorkshire Observer« na primer piše: »Ključ k Evropi, kakor je svoečasno knez Bismarck imenoval Česko, se nahaja v dobrih rokah. Ta ključ se zavrti samo po ukazu zdravega razuma in zdravega preudarka in to samo takrat, kadar potrkajo na vrata modri razlogi in navetla

17 let po nesrečnem koroškem plebiscitu pa smo že vedno mlačni, še vedno držimo roke križem in pozabljamo na brate onstran meje

Ljubljana, 9. oktobra. Jutri obhajamo obletnico nesrečnega koroškega plebiscita. Minilo je 17 let in bil bi že čas, da bi se začeli računati s stvarnostjo in da bi se ne zadovoljili le s sentimentalnimi prigodnimi besedami. Cim prej bomo priznali, tem bolje bo: izgubili smo Koroško predvsem po svoji krivdi, zaradi nesposobnosti, neodločnosti, kratkovidnosti, oportunistične omahljivosti in naivnosti naših romantičnih politikov. Koroški plebiscit je eden tistih usodnih zgodovinskih dogodkov slovenskega naroda, ki nudi tako značilno sliko naših slabosti; narod, ki je prvič dosegel svojo osamosvojitve, ni vedel, kaj naj počne s svojo samostojnostjo, ni imel programa za bodočnost, ne smisla za svojo državo in njeno organizacijo in ni bil tudi notranje dovolj enoten, kakor tudi ni imel dovolj sposobnih zastopnikov pred svetom, da bi se lahko orientiral v povojnem vrenju in zmedah. Dogodki so nas prehiteli. Kakšna ogromna razlika je v tem pogledu med nami in Čehi, ki so se zavestno bojevali ter pripravljali za bodočnost pred vojno in med njo!

GREHI AVTONOMNE

SLOVENSKE VLADE
Ko smo dobili prvo deželno vlado, ki je bila v resnici avtonomna, so ji bile pripisane tudi vse odločitve na Koroškem, celo vojne do maja 1. 1919. Prva slovenska vlada pa ni niti dovedla, do kam sega njena oblast, ker ni bilo točne narodne meje med Slovenijo in nemškimi ter madžarskimi ozemljem. Antanta ni potegnila med nami in Nemci ter Madžari demarkacijske črte. Mi pa nismo bili niti sposobni, da bi sami določili začasno nove narodne meje. Ljudje, ki so tedaj pri nas odločali, so mislili naivno, da bodo državni veliki držav kratkoročno uredili vse sami pravično in po naših pobožnih željah. Narodni poverjeniki so pričakovali, da bo na Koroškem urejeno vse lepo mirno. Imeli smo pa moža, ki se nam ga ni treba strmovati, saj je gledal mnogo dalje kakor vsi tedanji naši odločujoči možje. Imeli smo Maistra, ki je bil sicer pesnik, a je imel smisel za stvarnost.

Ko je general Maister telefonično sporočil 29. novembra 1918 Narodnemu svetu, da se je pogodil z avstrijskimi zastopniki o Koroški in Štajerski, da njegove čete zasedejo črto St. Pavel, Grebini, Wageberg, slovenski št. Mihael, Krnski grad, Trg. Beljak in Smohor ter je hkrati prošil narodno vlado, naj organizira aprovizacijo krajev, vlada ni bila navdušena nad njegovimi ukrepi in ni mogla organizirati aprovizacije. Ob prevratu bi lahko zasedli vsa slovenska Koroška, a vlada ni imela vojaštva. Mobilizacija je povsem propadla. Prostovoljci je bilo malo, za velike ideale smo se navduševali le po gostilnah in raznih romantičnih manifestacijah, kakor pač znamo Slovenci. V Avstriji je po prevratu grozila nevarnost socialnih prevratov — odnosno meščani so se jih vsaj bali — in meščanstvo bi na Koroškem celo pozdravilo prihod kateregakoli discipliniranega vojaštva, kar kaže najbolje še posebna deputacija Nemcev 9. decembra 1918 pri narodni vladi. Ponudili so ji sodne okraje Železno kaplo, Dobrovo, Borovlje in Pliberk. Vlada je to ponudbo odbila in zahtevala vsa slovenska Koroška, a tudi precej še povsem pomencenih krajev. Toda narodna vlada ni bila sposobna niti skleniti z Nemci premirja in določiti demarkacijske črte. Končno so se koroški Nemci opogumili. Nemški prostovoljci so napadli 31. decembra slabe slovenske vojaške oddelke in zasedli skoraj vse ozemlje severno od Drave. Po tem uspehu so Nemci ponudili premirje. V Gradcu so bila pogajanja. Na Dunaju je tedaj še poslavala posebna ameriška komisija, ki so jo Nemci znali pridobiti zase. Kot razsodnik je ameriški major Miles predložil v Gradcu zastopnikom naše vlade in Avstrije načrt pogodbe, ki bi naj veljala do definitivne odločitve pariske mirovne konference. Zastopniki naše vlade niso bili zadovoljni s pogodbo in so podpis odklonili. Toda pogodbo je podpisal bivši slovenski koroški poslanec France Grafenauer, ki je bil po mnenju Nemcev za to uravnel. Naša vlada podpisu ni niti potrdila, niti preklekla. Obveljalo je, da začasno ostane demarkacijska črta, do kamor so nemški vojaški oddelki potisnili 31. decembra 1918 naše, dokler ne pade odločitev v Parizu.

PORAZ SLOVENSKE VOJSKE

Demarkacijska črta je bila za nas v strateškem pogledu zelo neugodna. Vlada je iskala priliko da bi popravila prejšnji vojaški neuspeh in da bi spetno prekinila premirje. Zelo se je zanašala na naše vojaštvo, ki pa ni bilo disciplinirano in naši oddelki so šli le okrog 2500 mož. Vlada je zelo slabo poznala razmere in tako je prišlo do spopada 28. aprila 1919. Nemci so bili že prvi dan v ofenzivi. Kmalu so zasedli celo Mežiško dolino, prodirali so na Štajersko in na levem krilu celo čez Karavanki. Ameriška misija na Dunaju je začela posredovati 4. maja in dosegla je pri avstrijski vladi, da je nam ponudila premirje. Ob tej priliki je neki naš politik posredoval, da bi avstrijska vlada ponudbo za premirje in razgovore naslovila na centralno vlado v Beogradu. Centralna vlada je nato pooblastila Dravsko divizijsko oblast, da prevzame pogajanja. Značilno je, da se Dravska divizijska oblast prej ni spuščala v slovenske zadeve ter da je slovenska narodna vlada v resnici ukrepala povsem samostojno. Naša deželna vlada je pač morala po svojem strahotnem polomu prepustiti ponudbo centralni vladi.

ZMAGOVITA OFENZIVA

SRBSKE VOJSKE
Dravska divizijska oblast je po nalogu ministrstva dobro in hitro pripravila ofenzivo. Z 6. junija je naša vojska zasedla Celovec in prodrla na Gosposvetsko polje. Avstrija je pa že dva dni prej prošila za premirje. Pogajanja so se razdrla. Avstriji so na mirovni konferenci s pomočjo Italijanov znali prepričati zastopnike drugih držav, da se jim je zgodila krivica in sklenjeno je bilo, da mora naša vojska zapustiti zasedeno ozemlje. Določena je bila demarkacijska črta od Baškega jezera do Vrbe, na južni strani Celovca do Krke, zahodno od Šmihela na Dječji in Sv. Lenart, na vzhodni strani Grebini in severno od Labuda do štajerske meje 28. maja se je začela druga naša ofenziva.

ODLOCI NAJ PLEBISCIT

Mirovna konferenca je končno sklenila plebiscit za slovenski del Koroške. Priznati je treba, da so se možje deželne vlade zavedali, kakšne nevarnosti lahko pomeni plebiscit; vlada si je po svoji mirovni delegaciji prizadevala, da bi ne prišlo do plebiscita in naj bi mirovna konferenca sama določila državno mejo glede na narodnostno mejo. Toda plebiscit ni bilo mogoče preprečiti; večja nesreča je pa bila, da je bilo določeno tako veliko plebiscitno ozemlje, česar smo bili zopet sami krivi, ker smo zahtevali bodočo državno mejo daleč onkraj Celovca. Cim delj se je plebiscitni teritorij raztezal na sever, tem večja je bila nevarnost, da bo večina glasov oddanih za Avstrijo.

Na plebiscitnem ozemlju, v skupini A, je bilo po avstrijskem uradnem štetju 1. 1910 49.000 prebivalcev s slovenskim občevelnim jezikom (68,6%). Nemci so celo sami priznavali, da je Slovencev še več kakor jih je prišlo na plebiscit. Po štetju slovenskih cerkvenih oblasti je bilo v coni A 68.000 Slovencev in samo 4.000 Nemcev. Zato so tudi Slovenci zahtevali zase Celovec kot upravno gospodarsko središče celovške kotline. Po uradnem štetju je bilo izmed 28.958 prebivalcev 25.582 Nemcev po občevelnem jeziku, po slovenskem štetju jih je pa bilo samo 20.582 in 6.761 Slovencev. Na vsem ozemlju, razdeljenem v coni A in B je bilo po objektivnih narodnostnih znakih 1. 1910 90.000 Slovencev (71%), po uradnem štetju — pri čemu je bil kriterij občevelni jezik — pa je bilo samo 43% Slovencev. Upoštevati je seveda treba, da je po 1. 1910 pomembnejše se napredovalo. Glede na razvoj pomencenja v prejšnjih desetletjih nekateri računajo, da bi Slovenci od 1. 1910 do plebiscita vendar ne mogli izgubiti kakor 10% števila prebivalstva in bi torej morali imeti še veliko večino, in sicer bi jih bilo 81.000 ali 64%.

NA PLEBISCIT SE NISMO

DOVOLJI PRIPRAVILI
Nismo se mogli sprijazniti s stvarnostjo, ker se nam je plebiscit na Koroškem zdel krivica. S tem si pač najlažje razlagamo, zakaj se nismo začeli smotno in odločno

Proglas za 10. oktober

Po nesrečnem plebiscitu je ostalo na Koroškem še 100.000 naših rojakov. Priznali so lažno rezultato 10. oktobra in so od svojih novih gospodarjev pričakovali, da jim bodo pustili vsaj najskromnejše kulturne pravice. A za svojo lažnost so želi le posmeh in preganjanje. Avstrijski Nemci se iz zgodovine niso naučili ničesar. Odpravili so zadnje sledove iz itak skromnega slovenskega šolstva; saj so postale koroške šole največje instrumente za pomencenje. Izročili so oblast nad koroškimi Slovenci nacionalnim šovinistom, ki se zbirajo pod okriljem celovške Heimabunda, tujim in domaćim odpadnikom. Ti proglasajo namenoma vsako slovensko kulturno prireditve za iredento, hujkajo trata proti bratu. Pod pretezo obujanja spominov na plebiscitne boje obnavljajo vsako leto na novo stare rane z vedno ostudnejšo gonjo. Saj ti tuji na koroški zemlji živijo od tega; brez izdružbi in brez hujkanja bi postali odveč, izgubili bi svojo eksistenco. Kakor grd pajek se je zagrizel nemškulski Heimabund v prelepo deželo koroško, od vzhoda do zahoda so razpredene njegove organizacije po slovenskih vaseh.

Kakor hlapec Jernej išče naš narod stare božje in človeške pravice. Od postaje do postaje stopa na svojem križevnem potu: V Pokrčah so napadli duhovnika-domaćina, ker se je zavzel za slovensko petje v cerkvi; pri Božjem grobu nad Pliberkom so orožniki razgnali in aretirali slovenske fante, ko so prižigali kres na predvečer godu sv. Cirila in Metoda; v Doterlivesi so napadli voditelja slovenske dekleške zveze in jo nevarno ranili; v Kotmarivsi so z gulinami jeli in s koli razgnali mirne slovenske kmetje in delavce, zbrane na pevski prireditvi; odstavili so po vrsti naše posle priljubljene slovenske župane ter na njihovo mesto postavili tuje, nemške komisarje. Po naših vaseh so začeli stikati za slovenskimi knjigami. Končno so iz zasede v temni noči napadli in pobili do smrti kmečkega sina, peva Miheja Habiba samo zato, ker je bil zaveden Slovenec. A hujši kakor ves ta pritisk, so moralni udarci, ki prav v zadnjem času padajo po koroških Slovincih. V sredi slovenske Podjune so si postavili odpadniki svoj »nemški dom«; sredi slovenske Roža je Heimabund poslal slovensko lipo in postavil bahav spomenik odpadnikom. V Zavrhu in na Obirskem tik pod stenami Karavank, kjer je doslej naš narod mirno živel, oral in drvaril, je šidmarka postavila dve novi šulterajski šoli — pomencovalnici. Letošnje polje in letošnje jesen so se vrstile prireditve, na katerih so Heimabundovi govorniki slikali v zgornjih barvah slovensko nevarnost na Koroškem in zbirali denar za ogrožene nemške obmejne šole!! Prav te dni dosegajo le prireditve svoj višek a široko zasnovano nabalralno akcijo, ki bo trajala tri dni ter bo segla v zadnjo slovensko vasico, v sleherni šolo, v sleherni urad in v sleherni podjetje na Koroškem. Dežlo koroška se kar ne more pomiriti. Nad njo visi prokletstvo 10. oktobra, na njeno čelo je vžgan Kainov žig.

Medtem pa uživajo Nemci v Jugoslaviji vse pravice narodne manjšine: imajo svoje učiteljske z nemškimi profesorji, imajo svoje gimnazije, meščanske in strokovne šole, imajo na stotine nemških osnovnih šol in otroških vrtec, ki so posejani povsod, kjerkoli pretlačijo Nemci. Nobenemu Nemcu se pri nas ni skrivil las zaradi tega, ker je Nemec.

Podpisane organizacije smatrajo kot zastopnice bele Ljubljane, središča slovenske kulture, za svojo dolžnost, da opozore ob obletnici koroškega plebiscita s tem proglasom slovensko in jugoslovensko javnost in ves kulturni svet na etnotne kulturne razmere, v katerih morajo živeti Slovenci na Koroškem, na postopanje avstrijskih oblasti, ki smatrajo v čudni zabodi za povsem naravno, da se v sru Evrope pridno, inteligentno 100.000 duš broječe ljudstvo oropa vseh pogojev za človeka vredno kulturno življenje, ki jih mora nuditi le vzgoja v materinem jeziku.

Podpisane organizacije ugotavljajo, da je

priljubljen na plebiscit, ko ni bilo več drugega izhoda. Avstriji so se pa lotili velikopotezne propagande, ki je bila tudi učinkovita, ko so se n. pr. sklicevali na to, da bodo Koroški morali služiti vojaščino — ki je bil vsak tako sit neposredno po vojni —, če bodo glasovali za Jugoslavijo in da bodo izgubili Celovec kot pomembno gospodarsko središče, ako ozemlje južno od Celovca (meja plebiscitnih con je tekla tik ob Celovcu) pripade Jugoslaviji. Razen tega so Nemci trkali na lokalni patriotizem Korošcev, češ da mora ostati Koroška nerazdeljena. Objubljali so Korošcem splošni napredek v kulturni državi in pri tem so se zgražali nad Balkanom. Vse to je mogočno vplivalo pri nacionalno mlačnih Korošcih.

Kljub vsemu temu je treba priznati, da je bil izid glasovanja za Slovence časten. Za Jugoslavijo je glasovalo 15.279 volivcev ali 41%, za Avstrijo pa 22.025 (59%).

Kako usodno je bilo za nas, da se je plebiscitno ozemlje raztezalo tako daleč na sever, se kaže najbolje iz tega, da je bila na jugu oddana večina glasov za Jugoslavijo. Velika napaka je bila tudi, da naša vlada ni uvedla slovenske uprave v slovenskem delu Koroške, ko bi jo lahko. Zgodilo se je, kar se je moralo zgoditi, ker nismo bili pripravljeni na plebiscit.

SE VEDNO DRŽIMO ROKE KRIŽEM

Po plebiscitu je bilo Nemcem raznarodovalno delo olajšano. Zdi se, da tudi zdaj, 17 let po nesrečnem plebiscitu, gledamo naivno na Koroško in da se ne moremo zneiti kakor se nismo mogli ob plebiscitu. Nemci delajo tako rekoč s polno paro, mi pa kvečjemu ugotavljamo, kako silne krivice se gode naši manjšini na Koroškem. Za praktično in odločno delo se vedno nimamo smisla. In še vedno nimamo nobenega programa za bodočnost. Sentimentalno sanjarimo, da se bo vse samo od sebe popravilo in da se mora razvijati po naših pobožnih željah. Če bi nam kdo očital pasivnost, bi bil silno užaljen, kakor smo, če nam kdo upa povedati v obraz, da smo sami krivi nesrečnega plebiscita ter izgube Koroške. Obletnica plebiscita je žalosten jubilej slovenske pasivnosti.

bila kulturna skupnost vseh Slovencev potrjena z velikimi žrtvami, ki jih je slovenski narod skupno z brati Hrvati in Srbi dal za Koroško od časa, ko je zasedel koroško zemljo pa do časa, ko so slovenski dobrovoljci skupno z vojniki redne jugoslovanske vojske žrtvovali svojo srčno kri za svobodo koroških Slovencev in za čast Gospe svete. Na tridesetih pokopališčih trobnijo kosti teh junakov.

Podpisane organizacije ugotavljajo, da smo priznali podpise zastopnikov kraljevine Jugoslavije na mirovnih pogodbah in na protokolih plebiscitne komisije v Celovcu, da pa nikoli ne bomo priznali, da bi moral izgubljeni plebiscit pomeniti kulturno zaslužnjenje kulturno najstarejše veje slovenskega naroda.

Zato pozivajo podpisane organizacije vse Jugoslovane, da se s pravo bratsko ljubeznijo oklenejo koroških Slovencev in da jih moralno in materialno podprejo v njihovem boju za slovensko besedo in za bodočnost slovenske kulture, ki ne sme umreti tam, kjer se je porodila in kjer je najžlahtnejše zavetela.

Ljubljana, dne 10. oktobra 1937.
Slovenska dijaška zveza, Klub jugoslovenskih akademikov iz Trsta, Gorice in Istre, Slovenski klub na univerzi, Jugoslovensko napredno akademsko društvo »Jadranci«, Akademski odtsek Jugoslovanske-bolgarske lige, Agrarni klub »Nijava«, J. n. Akademski klub »Edinstvo«, Branibor, Društvo jugoslovenskih naprednih starešin, Društvo »Sofas«, Družba sv. Cirila in Metoda, Družba sv. Rafaela, Gasilska zajednica dravske banovine, Jadranska straža — oblasni odbor Ljubljana, Jugoslovensko-bolgarska liga, Jugoslovensko novinarsko združenje — sekcija Ljubljana, Jugoslovanska pevsko zveza, Hubdova župa, Klub koroških Slovencev, Kršćanska ženska zveza, Kršćansko žensko društvo, Lezija koroških borev, Narodna obrana — oblasni odbor Ljubljana, Pevska zveza, Podporno društvo »Tabor«, Primorsko akademsko starešinstvo, Proforsko društvo — sekcija Ljubljana, Prosvetna zveza, Sdejeva družina, Sekcija jugoslovanske ženske zveze — Ljubljana, Slovenska straža, Slovensko katoliško akademsko starešinstvo, Sokolska župa Ljubljana, Udrženje rezervnih oficir in ratnika — odbor Ljubljana, Združenje jugoslovenskih narodnih železničarjev in brodarjev — uprava Ljubljana, Združenje železniških uranikov — uprava Ljubljana, Zveza faaflovskih odtokov, Zveza kulturnih društev, Zveza vojnih dobrovoljcev kraljevine Jugoslavije — sreski odbor Ljubljana.

Za Slovence v tujini

Do 100.000 naših bratov je odtrgan od nas v tužnem Korolanu En narod smo, zato ne smemo pretrgati duševnih in kulturnih vezi, ki nas vežejo z njimi. V Celovcu in po vsej Koroški praznujemo te dni obletnico plebiscita, ki je 10. oktobra 1920 odločil, da je pripadla slovenska zemlja pod nemško oblast in ne v državo, kamor bi morala po pravici priti. Nemci ne dajo našim rojakom niti možnosti primernega kulturnega razvoja, ker jim nečijo dati slovenskih šol. Brez slovenskih šol se pa noben otrok ne more razviti ne kot Slovenec, ne kot človek. Dočim imajo Nemci vse pogoje za razvoj, nimajo naši bratje na Koroškem nobenih.

To imejmo pred očmi in pomislimo, koliko denarja žrtvujejo Nemci za germaniziranje Slovencev. Baš te dni bodo zopet nabirali prispevke za germaniziranje naših rojakov. Na to nabiranje pa moramo letos krepko odgovoriti z nabiranjem za naše koroške Slovence, ki bo danes in jutri v Ljubljani pod geslom »Za Slovence v tujini«. Naše zavedno dijaštvo, akademiki in drugi dijaki bo nabiralo prostovoljne prispevke po glavnih cestah, trgovinah itd. Branibor, ki organizira to nabiranje, apelira na vse zavedne Slovence, da se odzovejo tem mladim nabiralcem s tolikimi prispevki, da se bo pokazalo, da znamo biti tudi Slovenci požrtvovalni, da ljubimo svojo zemljo ne samo z besedo, temveč tudi z dejanjem.

Avzug Korbar 70 letnik

Ljubljana, 9. oktobra.

Jutri praznuje upokojeni nadučitelj g. Avgust Korbar mladeniško čil in krepak 70 letnico rojstva. Rojen je bil v Mengšu 10. oktobra 1867 kot sin kmetijskih staršev. Njegov oče je bil trden kmet naprednjak. Po dovršenih učiteljskih študijih 1. 1888 je služboval naš slavljenec eno leto na Ledinah nad Zimri, potem je pa prišel za vodjo šole v St. Vid nad Cerknico, kjer je ostal več let. Tu si je tudi izbral svojo življenjsko družico iz vrst svojih učenk. Že tu se je pričel udeleževati v izvenšolskem delu kot odločen naprednjak, pozneje je prišel na Prem ob St. Petru na Krasu, po šestih letih je pa dobil mesto nadučitelja v Preserjih pri Ljubljani. Marljivo je deloval tudi pri kmetijskih podjetjih in se zanimal zlasti za vrtnarstvo in sadjarstvo. Bil je med soustanovitvi Sokola in mnogo je pripomogel k zgraditvi Sokolskega doma na Preserjih.

Po vojni je dobil nadučiteljsko mesto še na stari Šoli v Zgornji Šiški, kjer je ostal do upokojitve leta 1925. Županom Zakonikom sta ustanovila obrtno-nadaljevalno šolo. Z vsa vsemu in požrtvovanjem se je posvetil sokolskemu delu in zopet je izdal pripomogel k zgraditvi Sokolskega doma. Povsod, kjer je služboval, je bil g. Avgust Korbar priljubljen, saj je rad pomagal ljudem z nasvetom in pisanjem prošni in raznih vlog. Tako si je pa tudi pridobil zaupanje in naklonjenost ljudstva. Vedno je aglino in odločno zastopal interese učiteljskega stanu. Bil je več let predsednik okrajnega učiteljskega društva za okolico in sicer v letih, ko je moralo napredno učiteljsko bitu hud boj s svojimi političnimi nasprotniki. Med vojno so mu nakopali zaradi naprednega in jugoslovenskega prepričanja preiskavo in ga na zadnje vtaknili v vojaško suknjo, čeprav mu je bilo že blizu 50 let.

Pa tudi zdaj, ko si je naložil na rame že sedmi križ, še vedno rad prime za delo povsod, kjer je treba. Pridno sodeluje na vseh naprednih in nacionalnih prireditvah v mestu in okolici, vedno je med prvimi, kjer je treba podpreti napredno stvar. Ob lepem življenjskem jubileju želimo slavljenca še mnogo zdravih in srečnih let!

Čudne novotarije

Ljubljana, 9. oktobra.

Za kolesa so pred lokali postavljena stojala, kjer puščajo poslovni ljudje svoja kolesa, če imajo opravke v dotičnem lokalu. Tako je menda tudi po policijski odredbi določeno, da morajo biti pred lokali stojala. Toda glej spaka, ta red naenkrat tudi ne drži več, da poslovni ljudje s kolesi ne vedo, kam bi si jih, če imamo opravke v lokali. V lokale koles tudi ne smemo vlačiti, na stene naslanjati tudi ne, takse vso leto pa se zahtevajo z vsa strogotostjo od nas, sicer nas doleti takoj občutna kazen.

O tem sem se prepiral, ko sem z znanec prišel te dni poslovno v Daj-Dam. Stojala za kolesa ni tam več. Gledal sem, kam bi kolo spravil. Na steno ni dovoljeno priložiti ga, če bi ga pustil v prehodu palače Viktorija, bi mi ga gotovo kdo ukradel. Pa tudi tam ni dovoljeno puščati koles. Torej kam? Mudi se mi. Garaže za to ni nikjer v bližini. Vprašujeva s prijateljem na pločniku pred Daj-Damom stoječe ljudi, kam s kolesom. Pa pristopi starišnik in nama pove, da je pred lokalom prepovedano stati in da morava drugam. Mislim sem, da je samo naju na piko vzel, ker nam ni mogel razložiti, zakaj se ne smeva poslovno pogovarjati na pločniku. Ker je naju zanimalo, da-li smeva sploh stati na pločniku tudi pri Emoni ali ob Aleksandrovi cesti, sva od Emone pogledala nazaj in videla, da stoji stalno tam starišnik in odganja ljudi. Kolo sem moral izročiti v varstvo postrežke, ker se mi je mudilo, sveda proti primerni nagradi. Poznam velemeda, kjer je res ogromen promet, pa gre vse lepo. Kaj si bodo mislili tuji, ko bodo videli te naše čudne novotarije? Namestu da se promet pospešuje, ga sami oviramo in šikaniramo ljudi s takimi nerodnimi in nepotrebnimi odredbami.

Iz Maribora

V narodnoobrambene namene gredo prostovoljni prispevki za znake z napisom »10. X. 1920. Ne pozabite Koroške.« Te znake nam bojo v soboto 9. in v nedeljo 10. t. m. pripeljal mariborska deklata.

Jutri manifestacija! Manifestacije, ki bo jutri ob pol 11. uri v Narodnem domu, se udeležijo vsi zavedni Slovenci, saj bo ta izraz naše ljubezni in zanimanja za naše brate Korošce in dokaz, da po nesrečnem koroškem plebiscitu nikakor nismo pozabili nanje. Govorila bosta g. prof. Struna in prof. Sediv o narodnostnem položaju koroških Slovencev, sodelovali bodo združeni moški zbori Ipavčeve pevske župe, mlada Korošica pa bo deklamirala dr. Pregljevo »Tožbo Korošcev«.

Protituberkulozni dinar, to je zbirka za azil jetičnim, lepo namrečuje. Izven stanovske akcije je zdravniško društvo v Mariboru mesto nagrobnega venca privarjati g. dr. Hugu Robiču darovalo za azilski sklad znesek od 200 dinarjev. Vsem iskrena hvala!

Svojemu prijatelju je prečezal žile, v banovinskih drevesnicah je Pekrah je bil zaposlen 18-letni Ivan Rešman z obvezovanjem dreva. Pri tem mu je pomagaj prijatelj, ki mu je po nesrečnem naključju z nožem prečezal žile na desni roki. Rešman je skoraj izkrvavel in je njegovo življenje v resni nevarnosti.

Tajništvo OJNS Odbor omladine Jugoslovanske nacionalne stranke za mesto Maribor sporoča svojim članom in simpatizantom, da pošlje tajnik OJNS rečno vsak ponedeljek od 16. do pol 18. ure popoldne v Cankarjevi ulici 1.

Poškodbam podlegel. V mariborski bolnici je umrl 27-letni umobolni Henrik Lipnik iz Rač, ki mu je njegova sestra meseca julija s sekiro razklala glavo. Lipnik je postal družini nevaren. Njegova sestra Elizabeta Drevonšek je bila v stalni nevarnosti za življenje. V obupu je vrela sekiro in napadla spečega brata. Sestro bodo obtožili umora.

Gledališče

Drevi bo ob 20. uri teniza tragedija »Marja Stuart«. Red C. V nedeljo zvečer ponove Gogoljevega »Revizorja«. Mariborski gledališki abonenti se naprošajo, da čimprej dvignejo svoje izkaznice pri dnevnih blagajni.

— Uredite Pobreško cestol Pobreška cesta, ki je v upravi banovine, je v takem stanju, da pač ni dostojna za Maribor. Zlasti sedaj v času deževja, morajo ljudje hoditi po mlačkah in blatu. Davkoplačevalci upravičeno zahtevajo, da pospejdo pri mestni občini skrbijo za ureditev te ceste.

— Carinski promet. V preteklem mesecu je beležila mariborska carinarnica zelo zadovoljivo bilanco. Na izvozu so znašali dohodki 36.605,50, na uvozu pa 8.816,966 dinarjev, skupaj je bil promet v septembru 8.868.561,50 dinarjev.

Beleznica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 9. oktobra katoličani: Dionizij

JUTRI: Nedelja, 10. oktobra katoličani: Francišek B.

DANAS IN PRIREDITVE

KINO MATICA: Pesem obtožuje

KINO IDEAL: Kajnov žig

KINO SLOGA: Hči Samuraja

KINO UNION: Dragoceni poljub

KINO MOSTE: Silhuete — Dušica Rožamarija

SPOMINSKA ŽALNA SVEČANOST za blagopokojnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem ob 20.30 v telovadnici Ljubljanskega Sokola v Narodnem domu

PRIREDITVE V NEDELJO

KINO MATICA: Pesem obtožuje

KINO IDEAL: Kajnov žig

KINO UNION: Dragoceni poljub

KINO SLOGA: Hči Samuraja

KINO MOSTE: Silhuete — Dušica Rožamarija, matineja »Dušica Rožamarija« ob 10.30

DEŽURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Kmet, Tyrševa cesta 43, Trnkoczy ded. Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

Izpod sita

Vse, kar živi, se boji smrti. Huda reč je smrt. Kar na lepem prime človeka, pa ga ni več. Živel si, spravljal na kup denar, če si mogel, tresel si se zanj in mislil, da boš vedno sedel na svojih hroščkih. Pa je prišla bela žena in nič ni vprašala, koliko in kaj imaš. Hudo in težko je na svetu, a še mnogo hujše in težje bi bilo, če bi ne morali vsi ljudje umreti. Smrt je edina pravična, ona ne pozna nobene razlike.

Na smrtni postelji se navadno omeheča še tako trdo človeško srce. Zločinci se skesajo in spokore, sebične postanejo nesebični, stiskali in skupni dobrotniki. Vsak bi rad v zadnjem hipu poravnal svoje račune za vsak slučaj, ker ne ve, kaj ga čaka onstran groba. Skoda, da ljudje ne umirajo večkrat, posebno taki, ki sicer nečesto priznajo, da ima vsak človek pravico do življenja. Kako je pred smrtjo z živimi, kakšne občutke imajo one, ne vemo. Morda postanejo tudi živali ob smrtni uri boljše, kakor so bile v življenju.

Ne umirajo pa samo ljudje in živali, tudi organizmi, organi in organizacije so zapisane smrti. Te sicer nimajo src, da bi se jim ob zadnji uri omehečala, vendar se po tudi boje smrti in ko potrkna na vrata, se navadno poboljšajo. Če je bil organizem ali organ ali karkoli že v življenju krut, neizprosni, krivični in neusmiljeni, postane na smrtni postelji blag, usmiljen, pravičen in prizanesljiv. Tako moramo smrt tudi blagoslovljati, ker prinaša živim srečo.

Iz Zagorja

— Šolske vesti. S šole na Lohak sta bili dodeljeni na meščansko šolo v Toplicah absolutniki pedagoške šole gdič. Horvat Hermina in gdič. Suhadolnik Vida, s čimer je stalež te šole poln. Nasprotno pa so s tem imenovanjem nastale na ljudski šoli precejšnje težave. Radi pomanjkanja učnih moči je bilo treba pouk loških razredov primerno združiti, istotako na toplicski, hkratu pa namestu odistih dveh moči določiti nadomestno, ki morajo sedaj hoditi iz tritret ur oddaljenega Zagorja na loško šolo. Čujemo pa, da sta dve novi učiteljici že imenovani Dolgoletni upravitelj zagorske šole g. Jenko Levstik je upokojen.

— Cirkus »Centra« je pred kratkim postavil svoj šotor na Mihelčevem travniku. Ne manjka seveda streljavnice in ne izogibnega vrtiljaka. Nimamo nič proti temu, da si ljudje zaslužijo svoj grenak kruh,

Nova pota slavnega pevca in divnih pesmi

Louis Graveure-ja

GINA FALKENBERG
HANNA WAAG

PESEM OBTOŽUJE

Premiera danes v Elitnem kinu Matici!

DNEVNE VESTI

— Odkritje spomenika blagopojemnega viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitelju na Rakeku bo nepreklicno in ob vsakem vremenu v nedeljo 17. t. m. ob 12.30. V veljavni so vsa vabila, ki so bila razpisana za 5. septembra. Naprosajo se vsa društva in organizacije, ki se nameravajo udeležiti odkritja in položiti pred spomenik venec, da to čimprej javijo predpisanim odborom. Nadaljnja navodila sledijo v našem dnevnem časopisu. Odbor za postavitev spomenika viteškemu kralju Aleksandru I. Zednitelju na Rakeku.

— Zborovanje gostilničarjev v Splitu zaključeno. V četrtak zvečer je bila zaključena v Splitu izredna glavna skupščina Zveze gostinskih podjetij. Prihodnja skupščina in kongres gostilničarjev bo v Novem Sadu. Delegat iz Ljubljane g. Peteln je obširno govoril o finančnih težavah gostilničarjev, nastalih zaradi raznih bremen zlasti pa visokih obresti. Naglasil je potrebo sanacij gostinskih podjetij, ki naj bi dobila cenene kredite. Gostilničarjem naj bi bila omogočena ustanovitve kreditnega zavoda, s pomočjo katerega bi se saniral gostilničarski stan. Tudi našemu hotelstvu je treba priskočiti na pomoč. Potniške tarife bi bilo treba znižati ter dovoliti vožnje olajšave za potovanje v skupinah. To bi bilo treba urediti bolj praktično kakor je urejeno zdaj.

KINO SLOGA

»HČI SAMURAJA«
Prvi veliki nemško-japonski film v režiji znanega tvorca alpinističnih filmov dr. Arnolda Francka.
Setsuko Hara Isamu Kosugi
Jutri ob pol enajstih dopoldne ljudska predstava pri znižanih cenah.

MATICA

Premiera!
velikega pevskega filma
PESEM OBTOŽUJE
Louis Graveur Gina Falkenberg

UNION

Premiera
duhovitega zabavnega filmskega dela
DRAGOCENI POLJUB
v glavnih vlogah Liane Haid, Ivan Petrovič, Hans Moser, Theo Lingner, Heinz Rühmann.
Glasba: Robert Stolz.

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15, jutri ob 15., 17., 19. in 21. uri.

— Velik porast hranilnih vlog. Vse hranilne vloge v naših bankah in hranilnicah so znašale v avgustu 11.600.000.000 ali 1119 milijonov več, nego ob koncu lanskega leta. V primeru z julijem so hranilne vloge narasle za 58 milijonov dinarjev. V zadnjih štirih letih je bila dosežena v avgustu rekordna visina hranilnih vlog. Ob koncu lanskega leta so znašale hranilne vloge pri Poslani hranilnici in Državni hipotekarni banki 2183 milijonov, letos pa 3490 milijonov. Narasle so v 8 mesecih za 307.000.000 din. To kaže, da se zopet vrača zaupanje v naše denarne zavode, kaže pa tudi, da je naš denarni promet vedno bolj centraliziran.

— Večerni trgovski tečaj na Christoflovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. št. 15, prične 7. oktobra (književnost, računstvo, pisarniška dela, korespondenca, nemščina, stenografija, strojeopisje). Vpisovanje še vs teden dopoldne, popoldne, zvečer do 8. ure. Brezplačni prospekt!

— Jugoslovensko-nemški odbor za les. Na zasedanju jugoslovensko-nemškega gospodarskega stalnega odbora v Dubrovniku je bilo sklenjeno ustanoviti mešani jugoslovensko-nemški odbor za les. Odbor se bo sestajal po potrebi, njegovi člani bodo zastopniki našega in nemškega ministrstva za gozdarstvo, zastopniki gozdnih posestev, lesne industrije in trgovine. V delokrog odbora bo spadalo vse, kar se tiče izvoza našega lesa v Nemčijo.

Srečke drž. razredne loterije

— žrebanje I. razr. 20. in 21. t. m. —

— Ima z raznovrstnimi številkanli na razpolago

Jugoslovenska banka d. d.
podružnica Ljubljana,
ki se je preselila v Gajevo ulico 3, poleg nebotičnika.

— Konkursi in prisilne poravnave. Splošna državna statistika objavlja, da je bilo v septembru v naši državi odprtih 8 konkursov in 4 prisilne poravnave izven konkursov. Od tega odpadejo na drvoškobanovno 3 konkursov in dve prisilni poravnavi izven konkursov.

— Novi italijanski konzul v Zagrebu. Dosedanji italijanski generalni konzul v Zagrebu Carlo Umiltà je imenovan za upravnika poslov italijanskega poselnitva v Bangkoku v Siamu. Na njegovo mesto je prišel Giovanni Gobbi.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. dnevne uprave dravske banovine« št. 81 z dne 9. t. m. objavlja zakon o gospodarskih zadrugah, izpremembe o stališču državnih in banovinskih službenikov v območju dravske banovine in razne objave iz »Službenih Novin«.

— Sodelovanje slepih intelektualcev slovenskih narodov. V Zemunu je zaključil svoje delo kongres slepih slovenskih intelektualcev. Ustanovljena je bila Slovenska zveza slepih intelektualcev, ki jo imela prva štiri leta sedež v Zemunu. Za predsednika je bil izvoljen slepi podpolkovnik Lujo Lovrič, za tajnika pa Anton Skala.

Pečenice — krvavice

edinstvene pri »KMETU«

na Gosposvetski cesti

— Nov grob. Umrl je v Ljubljani g. Ivan Arhar, uslužbenec Nabavilne zadruge drž. železnice v 28. letu starosti. Pogreb bo v ponedeljek ob 14. iz splošne bolnice na pokopališču k Sv. Križu. Pokojniku blagospomin, preostalim naše iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da se bo polagoma vreme ohlajalo. Včeraj je deževalo v Ljubljani, Zagrebu, Beogradu, Skoplju in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Sarajevu 23, v Skoplju 19, v Beogradu 16, v Mariboru 13, v Zagrebu 12, v Ljubljani 11. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,6, temperatura je znašala 8,4.

FOTOAMATERJI!

KVALITETNA AMATERSKA DELA
V SPECIJALNI FOTOTRGOVINI
JANKO POGAČNIK
TYRŠEVA CESTA 20.

— Sin v samoobrambi ubil očeta. Včeraj je v vasi Brdovacko Prigorje pri Zagrebu Miško Kovčič v samoobrambi ubil svojega očeta Ivana. Pokojni je bil znan kot zelo vročkrven in grob mož. Svojega 18letnega sina je pogosto pretepal. Tudi včeraj ga je pretepal in vrgele ob tla. Končno je pograbil sekirko in hotel navali na sina. Videč, da mu preti smrtna nevarnost je pograbil sin nož in ga zasilil očetu v prsi.

— Prijatelj je ustrelil. V zagrebški bolnici je umrl včeraj kmet Milan Ovtariček iz vasi Žutina pri Krapi. Ustrelil ga je v preprič Slavko Dolničar. Ovtariček in Dolničar sta bila nekoč dobra prijatelja, zadnje čase sta pa živela v preprič. Včeraj sta se ponovno spila in med preprič je Dolničar ustrelil Ovtarička v trebuh.

— Pobeglega kaznenca so prijeli. Policija v Vinkovcih je prijela štefan Bukovca, ki je pobegnil iz kaznilnice v Lepoglavi. Bukovec pravi, da je doma iz Dolnje Lendave. Ko je pobegnil iz kaznilnice je bil zopet zaseden na kriva pota in na vesti ima več novih tatvin. Okrožno sodišče v Zagrebu in Mariboru ga je že obsodilo, vsakokrat je dobil po 8 mesecev, v Varaždinu pa 3 leta robije.

— Zveza za tujski promet v Sloveniji. Ljubljana, Tyrševa c. 1/11. opozarja vse izdajatelje tuškoprometnih in gostinskih plakotov, prospektov in drugega propagandnega materiala, da se morajo po odredbi Kr. banke uprave Dravske banovine Zvezi predložiti v pregled vsa taka izdajanja, predno se tiskajo. Interesenti se opozarjajo na to, da v lastnem interesu predložijo vsa izdajanja že v konceptu.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI. Telefon 33-87

Duhovito komedijo

Vesele žene

z Magdo Schneider, Leo Slezakom, Ido Wüstovo, predvajamo v nedeljo ob 3., 5., 7. in 9. v ponedeljek ob pol 3. uri. Predstava v soboto odpade vsled žalne komemoracije.

Prihodnji spored:

Mesto Anatol

Iz Ljubljane

— Iz Poziv vojnini dobrovoljcem! Jutri odkrije NO na pročelju narodne sole v Domžalah spominsko ploščo blagopojemnemu Viteškemu kralju. Vabijo se vsi tovaršni vojni dobrovoljci, da se v čim večjem številu udeležijo počastitve nesmrtnega kralja, svojega vrhovnega vojnega druga. Odhod iz Ljubljane glav. kol. ob 8.05, prihod v Domžale ob 8.33. Odbor.

— Iz »Zakoni stavkajo«. V Zgornji Šiški, Jutrišnja nedelja bo za Zgornjo Šiško pomemben dan. Marijva dramska družina društva »Vodnik«, ki je že med počitnicami vzporedila več prav posređenih iger, je pripravila zabavno burko »Zakoni stavkajo«, ki jo vprizori jutri v novi dvorani g. Martinca poleg gasilkega doma. Nova dvorana bo dostojen okvir za to prireditve. Naj ima prostoren oder in okrog 850 sedežev ter stoječe. Komelija »Zakoni stavkajo« je duhovita in zabavna igra, solna komičnih zapletljajev, razburljivih prizorov. Kovarstva itd. Prepričani smo, da bo vsakomur ugajala in zato vabimo Šiškarje k jutrišnjim predstavam. Nikomur ne bo žal, saj se bo dve uri igrinoti zabaval, na drugi strani pa bo tudi polpri prizadevanje agilnega društva »Vodnik«.

— Iz Francoski tečaj za odrasle na moškem učiteljskem v Ljubljani in sicer za začetnike, nadaljevalni tečaj in tečaj za konverzijo so se pričeli dne 1. oktobra. Francoski inštitut obvešča interese, da se še nadalje vsi vrši novih frekventantov pri službi, sgrajz omenjenega učiteljskega g. A. Dolenc, kjer se dobe tudi potrebne informacije. Tečaj trajajo 7 mesecev. Uklopa je mesečno din 30.

— Iz Prestojaljske gasilske čete Ljubljana. Vsi prostori gasilkega doma na Viču zabavno prireditev — trgatve grozdja. Vabimo prijatelje gasilkega pokreta, da se zabavo udeležijo v čim večjem številu. Za ples bo skrbel domači štrmel. Začetek ob 15. Vstop prost. Na svidenje jutri na Viču. Uprava gasilke čete Ljubljana-Vič.

— Iz Otvoritev plesnega zveza »Jenke« v Kazini bo zaradi preureditve prostorov neprekinjeno 14. oktobra ob 20. uri z začetniškim plesnim tečajem. Oficijska otvoritev nadaljevalnega in izpopolnjevalnega tečaja bo pa v soboto 16. oktobra. Informacije in vpisovanje ob 10. t. m. dalje dnevno v Kazini.

— Iz Preporodovci! Starešinska organizacija »Preporoda« naproša vse prodvojne Preporodovce, ki imajo kakršnokoli literaturo o gibanju »Preporoda«, da jo s event. komentarji upošlejo čimprej do j. N. N. Dobrih v trgovino E. Dočič, Prešernova ulica zaradi izdaje Zbornika preporodskega tiska ob letošnji 25. letnici. Vse odpisane publikacije se jim bodo po uporabi v reči vrstile.

KINO IDEAL

Richard Arlen — Virginia Bruce
v napetem filmu
»KAJNOV ŽIG«
Borba ameriške policije proti gangsterjem.

Danes ob 16., 19. in 21.15 uri, jutri (v nedeljo) ob 15., 17., 19. in 21.15 uri

— Iz Vodstvo v Narodni galeriji. Jutri ob enajstih bo predaval o gotičnem slikarstvu in o gotični plastiki monsignor Viktor Steška. Vstop svobodan.

— Iz Srajec, kravate, Karičnik, Nebotičnik.

— Iz Praktičen tečaj češnine za širo javnost. Kakor vsako leto, bo tudi letos Jugoslovensko-čehoslovanska liga v Ljubljani priredila brezplačen pouk češnine za širo javnost, in sicer za začetnike in tudi za spretnije. Poučeval bo univ. doc. dr. V. Burian. Vpisovanje se bo vršilo v šestakobski meščanski šoli v ponedeljek 11. t. m. ob 18. do 19. — Odbor JC lige.

— Iz Vpisovanje v umetniško šolo »Prebuda« bo od 11. do 15. oktobra samo ob 18. uri v sobi št. 6 pri Tehniški srednji šoli v Ljubljani. Pri začetnem številu prijavljenec se bo redni pouk pričel v ponedeljek 18. oktobra. Področnosti o vpisu in tečajih so razpisane na razpisni deski »Prebuda« v veži omenjene šole.

— Iz Sentjakobski knjižnica v Ljubljani. Koncertni trg 7 je izposodila od I. L. do 30. IX. 42275 izposojevalcev 131639 knjig. Knjižnica je odprta vsak delavnik od pol 4. do pol 8. popoldne ter izposoja knjige v desetih jezikih ter modne liste vsakomur, kdor se za to želi. Knjižnica je tudi po pošti po vsej državi. Na razpolago tiskani imeniki knjig.

— Iz Udeležite se avtobusnega izleta v Trst dne 10. okt. 24. in 25. okt. in 30. okt. do 1. nov. Prijave sprejema izletna pisarna M. Okorn, Ljubljana hotel Slon, telefon 26-45. Vhod iz Prešernove ulice.

— Iz Popravek. Z ozirom na Vas članek, ki ste ga objavili v »Slovenskem Narodu« v tork, dne 5. oktobra t. l. št. 227, na strani 4, stolpe 1 in 2 zgoraj pod naslovom »Dajte šoli vsaj strelce«. Vas prosim, da izvolite v smislu § 26 zakona o tisku priobčiti v Vašem konjenem listu sledeče uradno pojasnilo: V preteklem šolskem letu je bila Osrednjemu zavodu za ženske delavice obrt dovoljena uporaba treh učilnic na mestnem liceju. Ti prostori so bili dovoljeni za dobo enega leta, brez kakršne koli pomne, da velja to tudi za bodoče; radi tega ne more biti govora o odpovedi prostorov, če v letošnjem letu uporaba teh učilnic omenjenemu zavodu ni bila dovoljena. Mestno poglavarstvo je vedno opozarjalo na potrebo šolskega prostora na Novem trgu. Zaradi navedenega, ki je vladal v pouku omenjenega zavoda v prostorih na liceju, so bile lani dovoljene tri učilnice letos oddane licejski šoli. Ugotovljeno je namreč, da so gojenke tu zelo neredno obiskovale pouk, prihajale in odhajale so po mil volji. Prihajale so k pouku le 14 dni, pozneje je prihajalo le še po nekaj učenk. Pa tudi tiste učence zavoda, ki so se prihajale na licej, se večina niso b. gale za pouk, temveč so se spremljale po hodnikih, pozimi pa so se gale pri pešeh in se skrivale pred učiteljicami po skrivnih kotih. Za opomine se niso zmenile in so motile pouk tudi v trgovskem tečaju. Same so izjavljale, da prihajajo v šolo le radi doklada, toda brez resnega namena za pouk. Posebno značilen je primer, ko je nekega dne ostala v razredu samo ena učenka, vse druge so ušle. Da bi učiteljica približala vsej to edino učenko, jo je zaklenila. Vendar pa se je končno tudi tej posrečilo, da je s prevaro ušla in tako je ostala v razredu sama učiteljica. Ker je takšno vedenje učenke omenjenega zavoda na liceju kvarno vplivalo na gojke liceja in metalo na mestni licej, smo lani, so bili ti prostori v novem šolskem letu oddani v potrebne svrhe, to je za licejsko šolo. Niha ne taji rešitev in pomena Osrednjega zavoda samega, ki si ga je ta pridobil v teku let, toda jasno je, da mestna občina ne more oddajati prostorov za tako nereden pouk, kot ga je ta zavod pokazal v prostorih na mestnem liceju. Z odličnim spoštovanjem za prešednika: Jože Vombberger, tiskovni referent.

— Iz Seznan najdenih predmetov, prijavljenih upravi policije v Ljubljani v septembru: 50 din, 100 din, damski zaplestna ura z zlato zaplestno verzičco, zlata zaplestna, sestavljena iz plošč, moška žepna ura z verzičco in obeskom, moška žepna ura z zlatom, »Doxac« in kratka verzičca z double obeskom, avtoleko (Continental) z pneumatiko, otroški suknjič sivo zelene barve, temno modri otroški suknjič s črno klotasto podlago, damski plašč rjavo sive barve, damski plaščena jopica zelene črta, damski volnena jopica, 3 delnice obtnne banke in sicer: 1, 2 in 411 po 200 K iz leta 1920, par nizkih črnih damskih čevljev, 5 biljardnih krogel, damski dežnik s pokromano ključko in delavska knjižica, glaseča se na ime Brancelj Marija. V železniških vozovih so bili najdeni tile predmeti: 59 dežnikov, 9 palic, 23 klopučkov, 6 čepic, 4 slamniki, 10 jopic, 5 plaščev, 4 otroški plašči, 2 dež na plašča, 2 suknjiči, 2 pelcini, suknja, površnik, 4 pari rokavic, 2 para galoš, par deških novih čevljev, 24 aktovk, 3 fot. aparati, 6 kovčkov, moške hlače, kopalne hlače, 1 damski kopalna obleka,

guzpetelj kolosa, 2 prazni pletenki, zvezodeja, blazina in aktovka, očala, železni stativ, termo-steklenica, blazina, platnena torba, zemljevid »Jugoske Alpe«, platnena plahta, ležalni stol, kosara s prtičcem, kosarica, torba s termo-steklenico, steklo za rakete, 3 navtični oblike in sadja, karton, v njem šestletne potrebščine, karton, v njem ženska stara obleka, košara s moško obleko, zavitek damske obleke, zavitek blaga, karton s črtno posodo, zavitek perila, torbica z 61.50 din, torbica z drobnarijo, torbica prazna, denarnica z 70 din, denarnica prazna, knjiga in barvica, 2 knjigi broširani.

— Iz Trgovce in njih nameščence opozarjamo na večerni trgovski tečaj pri Christoflovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. 15. Zabahtevje brezplačne propekte!

— Iz Obrtnike in njih nameščence opozarjamo na večerni trgovski in izobraževalni tečaj pri Christoflovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska cesta št. 15. Brezplačni prospekti na razpolago!

ŠAH

Aljehin — Euwe 1:1

Druga partija revanšnega dvoboja za svetovno prvenstvo med dr. Euwejem in dr. Aljehinom je bila odigrana v četrtak zvečer v Haagu. Aljehin je otvoril kot beli in sicer damski gambit. Igra je bila zelo živa in kmalu je prišlo do rošade. Aljehin si je izbral kratko. Euwe pa dolgo rošado. Potem sta izmenjala dami, a po 40. potezi je bila igra prekinjena v boljji poziciji za Aljehina, ki je imel stolp, tekača in pet kmetov, Euwe pa stolp, skakača in pet kmetov. Borba se je nadaljevala večeraj dopoldne in se je končala nepriznanim hitro. Aljehinov kmetje na kraljevem krilu so bili v nekoliko boljšem stanju in Aljehinu se je posrečilo, da je s svojim kraljem vdrl v nesprotno pozicijo. Po 45. potezi se je dr. Euwe vdal. Tako je torej dr. Aljehin izenačil in je bila borba 1:1.

Zanimivi borbi obeh svetovnih prvakov, bivšega in sedanjega, prisostvujejo tudi vele mojstri Keres, Fine, Flohr, Reshevsky, Eliskases, Grünfeld in drugi.

Iz Kranja

— Koncert. Glasbo ljubčemu občinstvu sporočamo veselo vest o velikem koncertu, ki se bo vršil dne 7. nov. popoldne v Narodnem domu. Koncert bo vodil bivši učitelj glasbene šole g. Fakin, nastopili pa bodo: gorejski orkester (godbeniki iz Kranja, Radovljice Bleda in Jesenice, trio g. Fakin, g. ing. Skaukal in Ravnik), deklinski oktet in harmonikarja. Program bo prav preprost, ljudski, a vendar zelo bogat. Koncerta se udeležita tudi skladatelj g. Osterc in g. Bravničar, katerih skladbe se bodo izvajale. Na ta datum opozarjamo tudi druga društva.

— Svečano komemoracijo priredi Sokolsko društvo nočjo ob 20. v Narodnem domu povodim 3. obletnice mučeniške smrti kralja Aleksandra

SOKOL

Sokolski gledališki oder na Viču

Vič, 9. oktobra. V nedeljo 10. t. m. otvori naš sokolski gledališki oder svojo letošnjo sezono z učinkovito tragikomedijo Gena Seneciča »Slučaj z ulice«, ki jo je prevedel s hrvaščine prosvetar br. Rudi Marinič. Tragikomedija, ki ima 7 slik, nam prikazuje življenje mlade tovarniške delavke, ki se je seznanila z bogatašem, ki jo dolgo izkorišča, nato pa zavže. Predstava je izredno globoka ter bo gotovo vzbudila pri občinstvu polno razumevanje. Pisatelj poudarja v svojem delu tragiko delavskih deklet v sedanji dobi, ko je zamrl vsak čut socialnosti. Godi se stvar v Zagrebu ter nastopa v igri vsi poklici od tovarnarja do poslednjega delavca.

Režijo je vzel v svoje roke br. Broni Batelino, ki se s to predstavo poslovi za nekaj časa od gledališkega odra, ker pojde odslužiti svoj kadriški rok. Pri predstavi sodeluje okrog 30 bratov in sester, med njimi naše dolgoletne moči sestre Thalerjeva in Magdinova ter bratje Ambroz, Battelino, Marinič R., Willenpart, Lavrih, Galč itd. K otvoritveni predstavi je pritegnil br. režiser tudi nekaj mlajših članic in članov, ki bodo prav gotovo storiili v vsakem pogledu svojo dolžnost. Potek igre bodo povzdignili tudi nove kulise, ki jih je napravil br. Lavrih. Skratka igra bo nudila lep estetičen užitek, zato vabimo sokolsko članstvo in prijatelje društva, da v nedeljo napolnijo dvorano do zadnjega kotička. Pokažimo z veliko udeležbo, da cenimo trud in požrtvovalno delo naših igralcev in igral, ki se večer za večerom žrtvujejo kulturnemu delu našega Sokola.

P. n. posetnike vjudno prosimo, da pridejo k predstavi točno, da ne bodo zamudili motili ostalih gledalcev in igralcev na odru. Začetek bo točno ob 20.15. Preskrbite si zato vstopnice že v predpridaji v pisarni Sokolskega doma v nedeljo 10. t. m. med 10. in 12. ter popoldne ob 15. do 17. Zdravo!

— Sokolsko društvo Jesenice priredi drevi pred kraljevim spomenikom javno žalno svečanost v počastitev spomina na blagopojemnega viteškega kralja Aleksandra I. Zednitelja. Pričetek žalne svečanosti ob 20. uri. Članstvo v slavostnem kroju z žalnim trakom na levem rokavu, ostali v civilu z znaki. Žalna svečanost bo javna in vsakemu dostopna. Vabljeni narodna in kulturna društva, da se korporativno udeležijo žalne svečanosti. V slučaju slabega vremena, se bo žalna svečanost vršila v Sokolskem domu.

— Sokolsko društvo Ljubljana III. Bežigrad naznanja, da ne bo društvene tombole 10. oktobra t. l. radi slabega vremena in nepričakovanih tehničnih ovir. Dan te prireditve na Kongresnem trgu bo pravočasno objavljen v »Jutru« in »Slov. Narodu«.

— Komemoracija Sokolskega društva Ljubljana-Siška. Sokolsko društvo Ljubljana-Siška poziva članstvo, naraščajo deco ter prijatelje sokolstva, da se polnostevno udeležijo svečane komemoracije za viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedniteljem, ki bo danes ob 19.30. uri v dvorani Sokolskega doma v Šiški. Na sporeda so vokalne in instrumentalne točke ter deklamacije. Vstopnine ni!

— Žalna svečanost Sokola Ljubljana. Vič za blagopojemnim Viteškim kraljem Aleksandrom I. Zedniteljem bo drevi ob 19. v primeru lepega vremena pred spomenikom na Glincah. Sicer pa bo žalna

svečanost v dvorani Sokolskega doma. Vabimo sokolsko članstvo in nacionalno javnost, da se žalne svečanosti udeležijo v velikem številu. Vlača društva, bratstvo vabljena. — Vse pripadnike društva vabimo, da se udeležijo tudi skupne žalne svečanosti ljubljanskih sokolskih društev, ki bo ob pol 21. v telovadnici Narodnega doma. Uptava.

Iz Trbovelj

— Stavbna sezona se bliža koncu. Letos se je v naši dolini precej gradilo, prihodnje leto pa otela biti stavbna podjetnost še živahnjeja. Mnogo je temu pripomoglo Trboveljska družba, ki je dala mnogim svojim delavcem znatnega brezobrestnega posojila, da si zgradi lastne stanovanjske hišice, s čimer bo pomanjkanje stanovanj znatno omiljeno. Družba sama pa je dogradila eno svojih velikih 18 družinskih hiš na Terezijski, kamor se bodo tje vselite rudarske družine. Verjetno, da bo družba prihodnje leto dokončala še eno ali dve nedovršeni 18 družinski hiši na Terezijski, tako da bodo dobili rudniška stanovanja tudi oni delavci, ki stanujejo še v privatnih stanovanjih. Tudi občina dela na tem, da se omili stanovanjska beda zlasti med staropokojenci. Občinska stanovanjska naselbina narašča od leta do leta in tako je tudi letos zgradila občina že dve 4 družinske stanovanjske hišice. Stanovanja pa potrebuje tudi za svoje nameščence zlasti eadaj, ki je bilo sprejetih v občinski službo večje število novih moči, ki so zaenkrat nastanjeni v raznih občinskih poslopih, ker so stanovanja v veliki občinski stanovanjski hiši vsa zasedena deloma od občinskih, deloma pa od državnih nameščencev, katerim mora občina nuditi stanovanja osondo stanarino. Če se bo število nameščencev na občini tako množilo, bo morala občina prej ali slej misliti na gradnjo nove stanovanjske hiše za svoje nameščence. — Prihodnje pomladi pa se bo začel graditi novi zdravstveni dom, za katerega je občina že določila prostor in tudi vgradila v občinski proračun primeren znesek. Te dni pa je tudi Trboveljska družba prispevala znesek 500.000 din za to želekoljubno ustanovo, kar je vse hvale vredno. Ta prispevek pomeni temelj, na katerem se bo zdravstveni dom z nadaljnjimi prispevki in sredstvi drugih ustanov gradil.

— Vinska trgatve: Tukašnji SK Trbovelje priredi v nedeljo zvečer ob 7. uri v dvorani gostilne Forte na Vodah trgatve grozdja s pestrim sporedom. Prijatelji prijetne zabave, dobre pijače, jedi in vselelele gajanja vabljene.

— Kaj se človeku vse lahko pripeti. Neki rudar, ki ima tam v St. Ruperti pri Mokronogu batlico, kjer stanuje njegova družina, je šel tje dni tja pogledat, kako mu okrog batlice grozdje zori. Pa je na Dolenjskem močno vince, katerega si je menda preveč privoščil. Postalo mu je slabo in že na velikih skrbih, je brž brzojavila v Trbovelje po reševalni avto, češ, da je moža koljubno ustanovo, kar je vse hvale vredno. Ta prispevek pomeni temelj, na katerem se bo zdravstveni dom z nadaljnjimi prispevki in sredstvi drugih ustanov gradil.

— Zakol v septembru. Tukašnji 16 mesarjev je v septembru zaklalo skupaj 119 glav rogatce živine in sicer 32 glav I. vrste, 65 glav II. vrste, 7 glav III. vrste in 15 klobasari.

Iz Ptuja

— Vlom pri belem dnevu. Drzen vlomilec se je splazil včeraj popoldne v hišo trgovca Alojza Brenčiča v Panonski ulici ter vlomil v njegovo trgovino skozi zadnja vrata. Iz zaklenjenega predala je odnesel 882.25 din. K sreči je vse ostalo pustil pri miru. Kljub temu, da je v trgovini alarmni zvonec, se je tat izmuznil.

— Iz orožniške službe. Orožniški narednik vodnik Eržen Mihael je na lastno prošnjo upokojen. Eržen je bil splošno pri ljubljen in ga bomo težko pogrešali. Želimo mu pa, da bi po dolgoletni naporni službi dolga leta užival svojo zasluženo pokojnino.

— Velika trgovska hiša, ki jo gradi trgovec g. Zavrnik, bo v najkrajšem času dograjena in bo ena najmodernejših trgovin v Ptuju in morda tudi v dravski banovini. Pred trgovino se zbira mnogo radovednežev, ki se zanimajo za zgradbo, ker kaj podobnega v Ptuju še nismo videli. En del trgovine, kjer je oddelek »Tovar« obkaj je že dovršen.

— Stalno deževno vreme in neurja so povzročila veliko škodo našemu kmetu in vinogradniku, ki je na svojih pridelkih gotovo za 50% prikrajšan. Veliko škodo pa je napravilo deževje tudi cestni upravi. Na cestah se je na mnogih krajih posušila zemlja. Veliko pa trpi ena najpomembnejših banovinskih cest Ptuj-Borl-Va-raždin. Nedavno se je odtrgalo skalovje z grajskega Borl ter cesto zasulo z okoli 300 kubnih metrov kamnija. Pred meseci je bil malo višje

Nase sožalje ob smrti prezidenta Masaryka

Včeraj je bila izročena češkoslovaškemu konzulu adresa
s spominskim posvetilom

Ljubljana, 9. oktobra
Včeraj popoldne so se zglasili na češko-
slovaškem konzulatu na Erjavčevi cesti
predstavniki JC-lige in sicer predsednik
dr. Egon Stare, g. Fran Govekar in
dr. Grosman ter izročili konzulu g. Minov-
skemu v črno usnje vezano adreso z na-
slednjim spominskim posvetilom:
Vladi Češkoslovaške Republike
v roke g. ministrskega predstavnika
dr. Milana Hodže,

Praha.

Jugoslovensko-češkoslovaška liga v Ljubi-
ljani, izvršni odbor JC lig dravske ba-
novine in vsa podpisana kulturna, prosvet-
na in narodna društva slovenske prestol-
nice bele Ljubljane izrekajo do dna duše
potrta in globoko užalostena nad smrtjo
velikega prezidenta Osvoboditelja T. G.
Masaryka svoje globoko, iskreno občuteno
in bratsko sožalje.

Smrt velikega pokojnika, v katerega
smo enako kakor bratski češkoslovaški
narod vedno z neizmernim zaupanjem upi-
rali svoje oči, v katerega smo globoko
verovali, katerega smo neomejeno spošto-
vali in udano ljubili, je napolnila naša
srca s tako tužnimi in žalostnimi čustvi,
ki so nam tako sveta in velika, da jih
moremo primerjati edino z onimi, ki so

nas prevzela v onih težkih dneh, ko smo
spremijali na večno pot velikega prijatelja
in saveznika našega blagopokojnega pre-
zidenta Osvoboditelja, svojega Viteškega
kralja Aleksandra I. Zedinitelja.

Zavedamo se, da smo izgubili s smrtjo
velikega prezidenta Osvoboditelja ne samo
svojega vzornika in učitelja, temveč tudi
bojovnika in soustvaritelja naše svobode
ter našega najiskrenejšega in udanega pri-
jatelja.

Složni v duhu velikega pokojnika bodo
vedno skupno z bratskim češkoslovaškim
narodom stali krepko na braniku miru,
sporazuma in enakosti veličin in malih
narodov, v sveti obrambi naših nerazdru-
ljivih tal, naše svobode in narodne časti.
V Ljubljani, dne 20. septembra 1937.
Adreso je izročil s primernim nagovo-
rom predsednik dr. Stare naglašujoč, kako
je vsa Slovenija sočustvovala ob izgubi
prezidenta bratske češkoslovaške republi-
ke dr. T. G. Masaryka. G. konzul Minovsky
se je za adreso vidno ganjen zahvalil, na-
glašujoč, da je videl ob smrti prezidenta
Masaryka, kako globoko in bratsko ljube-
zen veže oba naroda, a zlasti Ljubljana
je pokazala globoko žalost ob prezidentovi
smrti. H koncu se je g. konzul zahvalil
JC-ligi, ki je dala pobudo za spominske
svečanosti.

Iz Celja

—c žalno spominsko svečanost za bla-
gopokojnim Viteškim kraljem Aleksan-
drom I. Zediniteljem bo priredil celjski
Sokol danes ob 19.30 v veliki dvorani Na-
rodnega doma. Udeležba se članstvo in
naraščaj obvezna v civilu z znaki. Vab-
ljena je tudi vsa ostala narodna javnost.

—c Ivan Noč, najodličnejši jugosloven-
ski klavirski virtuoz, bo koncertiral v
sredo 14. t. m. ob 20.30 v Mestnem gla-
dališču v Celju. Na sporedu so sledeča
klasična in moderna dela: Vivaldi-Bach:
Koncert v a-molu (v Nočevi priredbi).
Bach-Busoni: Tokata in fuga. Chopin: 12
preludijev in 3 etude. Rimski-Korzakov:
Cmrlj. Liszt: Les jeux d'eau à la Villa
d'Este. Castelnuovo-Tedesco: Dolgi va-
lovi. Celje bo doživelo v sredo glasbeno do-
godek prvega reda. Vstopnice so v pred-
prodaji v knjigarni K. Goričarja vdove.

—c Celjska stralska družina bo priredila
v nedeljo 17. t. m. veliko nagradno sre-
ljanje na strelišču v Pečovniku. Natanc-
nejši pogostil so objavljeni v društveni omar-
nici na poslopu Ljubljanske kreditne ban-
ke na Kralja Petra cesti.

—c Tečaj za prostoročno risanje, upo-
rabno umetnost, tehnično in strokovno ri-
sanje ter opisno geometrijo in knjigovod-
stvo se bo pričel 15. t. m. Prijave na deski
meščanski šoli pri strok. učitelju g. Josipu
Grašerju ali pri šolskem slugi g. Janžeko-
viču.

—c Poskus samomora. V sredo popoldne
se je vlegel neki B. iz Debra pri Laškem
pri prehodu čez železniško progo nad Ma-
znikovo gostilno v Debru tik pred prihod-
om osebnega vlaka na tir. K sreči je to
opazil neki ostan, ki je moža, ki je hotel
na vsak način pod vlak, s silo spravil s
proge. B. je bil vinjen.

—c Pester sportni spored v Celju. V ne-
deljo 10. t. m. ob pol 10. dopoldne se bo
pričel na celjski Glaziji lahkoatletski dvo-
boj med državnim prvakom Concordijo iz
Zagreba in celjsko lahkoatletsko repre-
zentanco. Nastopilo bo 6 rekorderjev in
10 državnih reprezentantov. To srečanje
bo izreden sportni dogodek za Celje. Ob
14. se bo pričela na Olimpijem igrišču
drugorazredna prvenstvena tekma med SK
Laškem in SK Žalcem. Sodil bo g. Presin-

Radionročam

Nedelja, 10. oktobra

8: Pihalni kvartet. — 9: Čas, vreme, poro-
čila, spored. — 9.15: Prenos cerkvene glase-
be iz trnovske cerkve. — 10.10: Verski go-
vor (dr. Gvido Rant). — 10.30: Drobščič
za drobiž (plošče). — 11: Otroška ura: Gašper-
ček. — 11.30: Koncert radijskega orkestra.
— 13: Čas, vreme, poročila, spored, obve-
stila. — 13.15: Kar želite, to dobite (plošče
po željah). — 17: Kmet, predavanje: Več
zadružnega duha (g. L. Puš). — 17.30: Vse-
lo popoldne. — 19: Čas, vreme, poročila, spo-
red, obvestila. — 19.30: Nac. ura: O naši
narodni vojski (Andrija Božanovič). — 19.50:

Wagner: Žalna korčunica in glasbene dra-
me »Somrak bogov« (plošče). — 20: Korolki
večer (ob obletnici plebsicita). — 22: Čas,
vreme, poročila, spored. — 22.15: Z vseh
strani, za vse ljudi (plošče). — Konec ob
23. uri.

Ponedeljek, 11. oktobra

12: Za zabavo (plošče). — 12.45: Vreme,
poročila. — 13: Čas, spored, obvestila. —
13.15: Po opernem svetu (plošče). — 14:
Vreme, borza. — 18: Zdravniška ura: De-
dovanje (g. dr. Anton Brecl). — 18.20:
Ukrajinski venčki (plošče). — 18.40: Kul-
turna kronika: Peter Bezruč, ob njegovi 70-
letnici (g. Fr. Albrecht). — 19: Čas, vreme,
poročila, spored, obvestila. — 19.30: Nac.
ura: Trije veliki pesniki troimenih bratov:
Djura Jakšič, Silvie Kranjčević in France
Prešeren (prof. Anka Raketič). — 19.50: Za-
nimivosti. — 20: Koncert radijskega orke-
stra. — 21: Citraške točke (plošče). — 21.15:
Zenski dueti in terceti (ga D. Sokova, gđni
St. Korenčanova, A. Novakova). — 22: Čas,
vreme, poročila, spored. — 22.15: Palčki
raja (izvaja radijski orkester). — Konec
ob 23. uri.

Torek, 12. oktobra

11: Šolska ura: Kakšno hrano naj uživam
in kako naj jem, da bom zdrav in krepak
g. dr. Franja Mis. — 12: Virtuoz (plo-
šče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas,
spored, obvestila. — 13.15: Koncert radi-
skega orkestra. — 14: Vreme, borza. — 18:
V moderem ritmu (plošče). — 18.40: Kr-
kinstvo in nacionalna misel (g. dr. Fr. Ve-
ber). — 19: Čas, vreme, poročila, spored,
obvestila. — 19.30: Nac. ura: Od plemena
do naroda in države (Srđja Djokič, novi-
nar) Zgb. — 19.50: Zabavni zvočni tednik.
— 20: Plošče: Rossini: Viljem Tell, uver-
tura, Weber: Carostelec, uvertura. — 20.30
J. Jurčič: Tugomer, žaloigra (izvajajo člani
rad. igr. družine). — 21.30: Orgelski kon-
cert (plošče). — 22: Čas, vreme, poročila,
spored. — 22.15: Koncert radijskega orke-
stra. — Konec ob 23. uri.

Sreda, 13. oktobra

12: Koncertni plesi (plošče). — 12.45: Vre-
me, poročila. — 13: Čas, spored, obvestila.
— 13.15: Plošče zavrtimo. — 14: Vreme,
borza. — 18: Mladinska ura: Ob glasbenem
oblikosloju I. (g. dr. Anton Dolinar). —
18.40: Zgodovina gibanja za varstvo živali.

(dr. J. Kune). — 19: Čas, vreme, poročila,
spored, obvestila. — 19.30: Nac. ura: Hrvat-
ska v začetku XVI. stol. (Aron Venceli-
dec, knjiž.) Zgb. — 19.50: Sah. — 20: Kon-
cert opernih spevov. Sodeluje gđc. Vera
Majdičeva in radijski orkester. — 22: Čas,
vreme, poročila, spored. — 22.15: Klarinet
solo, g. Urbanc Franc. — Konec ob 23. uri.

Četrtek, 14. oktobra
12: Orgle, saksofon, klavir in ksilofon (plo-
šče). — 12.45: Vreme, poročila. — 13: Čas,
spored, obvestila. — 13.15: Koncert radi-
skega orkestra. — 14: Vreme, borza. —
18: Citre solo, g. Vilko Štok. — 18.40: Slo-
vensčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kola-
rič). — 19: Čas, vreme, poročila, spored,
obvestila. — 19.30: Nac. ura: O jesenskih
vojnih manevrih (Andrija Božanovič, po-
puk.). — 19.50: Deset minut zabave. — 20:
Koncert: Slovenski vokalni kvartet. — 20.45
Haydn: Kvartet v f-duru, op. 8, št. 5. — 21:
Koncert radijskega orkestra. — 22: Čas,
vreme, poročila, spored. — 22.15: Laska
glasba (radijski orkester). — Konec ob 23.
uri.

Kupujte domače blago!

MALI OGLASI

Beseda 50 par. davek posebej. Prekljica, izjave Beseda Din 1, davek posebej

Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti
znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Naslove
malih
oglasov
pošiljamo
samo onim,
ki pošljejo
znamke za 3 din.

POUK

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Prihodnji krojni tečaj

za damsko oblačila se vrši od
14. X. do 4. XI. 1937. Pri-
sistve sprejema dnevno
TEODOR KUNC
lastnik od kr. banske uprave
dovoljene šole.
LJUBLJANA
Aleksandrova cesta 5/II. nd

STROJEPISNI POUK

Večerni tečaj za začetnike in
izveščance. Dva oddelka od 6.
do pol 8. in od pol 8. do 9.
ure zvečer. Vpisovanje dnevno
od 6. do 8. ure. Šolnina zmer-
na. Christofor učni zavod, Do-
mbranska c. 15. 2245

RAZNO

Beseda 50 par. davek posebej
Najmanjši znesek 5 Din

Prilika

ugodnega nakupa trenčkotov,
hubertusov, obleke, perila itd.
PRESKER
Sv. Petra cesta 14.

Sladki mošt

Prispela je pošiljka prvovrstne
kvalitete. Toči se: Cankarjevo
nabrežje 5, Breg 2 in Rožna do-
lina, cesta II št. 36. — Na raz-
polago sveže morske ribe v ve-
liki izbiri. — Se priporoča
I. A. SUNARA

BARVANJE LAS

specialno izvršuje v vseh nijan-
sah Frizerski salon »Rakar«,
Prešernova ulica 7, nasproti
slastičarni »Košak«. 46-2

Vse naše inserente

In tiste, ki nam na oglase v našem listu pošiljajo
pisane ponudbe, opozarjamo, da smo na našem
poslopu v Knaflijevi ulici št. 5 namestili poseben
nabiralnik rdeče barve, v katerem ponudniki lahko
puščajo svoje ponudbe, prav tako pa tudi inse-
renti naloge za oglase. Inserenti nam v primeru,
če nam oglašne naloge puščajo v nabiralniku, mo-
rajo odgovarjajoči znesek priložiti v znamkah,
ker sicer oglasov ne bomo uvrščali.

INFORMACIJE

Beseda 1.— Din, davek posebej.
Najmanjši znesek 15 Din

PREKLICNA IZJAVA

Podpisana Andlovic Marija, tr-
govka v Ljubljani, Galusovo na-
brežje, s tem preključem in
oblašujem vse žalitve, ki sem
jih izrekla napram Drame Aloj-
ziji, trgovki s starino v Ljubi-
ljani, Galusovo nabrežje 29 in
njeni hčerki Boži ter se jima
zahvaljujem, da sta odstopili od
tožbe. 2350

SLUŽBE

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 8 Din

VAJENCA ZA TRGOVINO
z meš. blagom, s primerno šol-
sko izobrazbo sprejme Karol
Bevc, Guštanj. 2344

PRODAJALKO
izveščano v modni stroki lačem.
Plača po dogovoru. Naslov pod
šifro »Prodajalka« na upravi
»Slov. Narod«. 2357

SIVILJO

ki bi prevzela samostojno vod-
stvo v damski stroki, išče kro-
jač. Stara mora biti od 28 do
35 let. Pisane ponudbe na
upravo »Slov. Narod« pod »Si-
vilja«. 2360

PRODAM

Beseda 50 par. davek posebej.
Najmanjši znesek 5 Din

ZBIRKO KNJIG
slovenskih, originalnih in pre-
vodov, vezanih v polusnje in
platno, skoraj novih, ugodno
prodam. Naslov se poizve v
upravi »Slov. Narod«. 2361

NAPRODAJ FORD

»Letečega Kranjca«, preizkušen,
nafta pogon, polovica prihranka
pri gorivu, ali »Fiat Ballila«.
Pojsnila: Erjavc, Stična, kolo-
dvor. 2348

50 PAR ENTLANJE

azuriranje, vazeenje zaves, pe-
rila, monogramov, gumbne.
Velika zaloga perja po 6.75
din, »Julijana«, Gosposvetska
cesta 12.

MOŠKI

ki trpito
za seksualno
neurastenijo,
impotenco
oslabelo funkcijo
spolnih žlez itd.,
poskusite
OKASA

100 tablet Din 220.—
300 tablet Din 560.—
50 tablet Din 110.—
Dobijo se v vsaki lekarni.

Lekarna

Mr. Rožman
Beograd — Terazije 5

Vina brez ulice:
Namizno belo 1 7 din
Srbsko prokupac 1 7 din
Portugalska nova 1 9 din
Cviček 1 9 din
Rizling 1 9 din
Silvanec 1 12 din
Hruševac 1 5 din

Zganje:
Trpinovec 1 22 din
Štivovka 1 24 din
Brinjevec 1 32 din
ter razne vrste pristnega žga-
nja, likerjev in desertnih vin
vam nudi po konkurenčnih ce-
nah ter se priporoča:
Buffet S. J. Jera, Ljubljana
Sv. Petra cesta 38 2368

Beseda »krema« ne pove ničesar,
vse pa beseda »NIVEA«!

Z NIVEO je v resnici nerazdru-
ljivo zvezan pojm idealnega ne-
govanja kože in sicer zaradi
tega — ker NIVEA vsebuje
»Eucerit«. Ta prodira globoko
v kožne luknjice, krepča kožo
in ustvarja mladostno svežost.
— Zato ne zahtevajte samo
»krema« — ampak vedno le
»NIVEO«!

NARODNA TISKARNA

IZVRŠUJE
VSA TISKARSKA DELA
LEPO IN OKUSNO

Makulturni papir

proda

uprava »Slovenskega Naroda«
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

Bogu vdano je preminil gospod

Arhar Ivan

uslužbenec nabavljalne zadruga drž. žel.
v 28. letu starosti.

Pogreb se vrši iz splošne bolnice v ponedeljek,
dne 11. t. m. ob 2. uri popoldne na pokopališču
k Sv. Križu.

ZALUJOČI

Nov razveseljiv uspeh „Letečega Kranjca“

Apel na sportno javnost, naj omogoči kupiti Ludviku Stariču nov dirkalni motor

Ljubljana, 9. oktobra. Poročali smo že o krasnem uspehu »Letečega Kranjca« Ludvika Stariča v Zagrebu, kjer je v glavni kategoriji do 500 cm v najhujši konkurenci zasedel drugo mesto, sekundo slabše od svetovnega prvaka Angleža Buttlerja ali »Srebrne zvezde«. Očitno dirke nam poročajo o tem: Kdor je videl napeto dirko dveh svetovnih mojstrov dirkačev, ne bo tega nikoli pozabil. Takoj po startu je Buttler, ki je imel seveda znatno boljši motocikel, močno potegnil pred vse tekmece, a dva metra za njim je drvel Starič, ki vso progo ni popustil niti za ped. Njemu pa so sledili v precejšnji razdalji Uroš in drugi Buttler je drvel z blazno brzino in v tem peklenskem tempu mu je sledil Starič ter ga skušal prihiteti. Njegov trud pa je bil zaman. Angležev motocikel je bil na ravni progi dosti boljši, a na ovinku mu je Buttler progo tako zapiral, da ni mogel naprej. Starič je bil neverjetno siguran in elegantno je rezal ovinke. Vseh šest krogov se je tesno držal Buttlerja in kdor pozna motorne dirke, bo razumel, s kakšnim skoraj nadčloveškim naporom je vzdržal to borbo, saj sta mu v obraz letela prst in leš. Ali kljub temu ni popustil in ko je po dirki z lovčevim vencom okrog glave vozil v pozdravnem krogu, je 8000 glava množica navdušeno vzklikala: »Živio naš Ludvik! Živio »Leteči Kranjec!«

kolesi in fotograf iz Stične, njegova desna roka, pa ga je povabil v Stično, kjer se je začelo Staričovo stanje boljati. Kmalu se je tudi lotil dela. Letos se mu je zdravje tako popravilo, da se je spet odločil za dirko. Brez vsakega tveganja in s starim motociklom je odšel v Trst, kjer je na mednarodni dirki v ostri borbi zasedel tretje mesto. Kmalu potem smo ga videli na igrišču Hermesa, kjer je na medklubskih dirkah obkrožal zmago. Zadnje dirke v Zagrebu pa so nam pokazale, da je naš Starič še vedno na višku. Prepričani smo, da bi dosegel še večje uspehe, če bi imel boljši motocikel, kakor jih imajo svetovni dirkači. Malokdo namreč ve, da naš Starič

vedno dirka na starih, večinoma že izvoženih motorjih in da se mora že pred dirko vedno mučiti, da je na startu res utrjen in izmučen. Le njegovi izredni energiji moramo pripisati, da lahko tekmuje z drugimi in da jim je enak. Omeniti moramo tudi, da si je Starič priporil že 53 mednarodnih nagrad in da krasi njegovo skromno sobico v Stični cela zbirka krasnih pokalov, plaket in diplom, med njimi tudi 5 kg težak kip iz čistega srebra — darilo blagopokojnega kralja Aleksandra. Vse to je dokaz, da je Starič res odličen sportnik, ki smo nam Slovenci lahko ponosni. Da pa nas bo tudi v bodoče častno zastopal, so njegovi ožji prijatelji zbrali li več tisoč dinarjev za nabavo novega dirkalnega motorja, kar pa seveda še ni zadosti. Zato se obračajo tem potom na vso sportno javnost, da prisloži k denarjem na pomoč. Vsek dar je dobrodošel; znesek naj se prikazuje na čekovni račun št. 15.538. Tudi osebno bodo pobirali prispevke in prosijo vsakogar, da jih pri tem stremeljenju podpre. Naj nam bodo v zgled Zagrebčani, ki so tik pred dirko v dveh dneh nabrali okrog 30.000 din za enega svojih najboljših dirkačev.

Živalski svet na severnem tečaju

Vodja ekspedicije Papanin je sporočil v Moskvo, da so ovržene zdaj vse domneve, da v ledenem oceanu in v oblasti okrog Severnega tečaja ni živih bitij. Ledena gora, na kateri so junaki Rusi že peti mesec, se je premaknila do 85. meridiana skozi povsem pušne dele morja. O tem delu Ledenege oceana so učenjaki prej mislili, da ni v njem nobenega življenja. Rusi na ledeni gori so se pa prepričali o nasprotnem. Papanin pripoveduje: »Ko smo zaslišali blizu Severnega tečaja čirkanje ptic, ni

ga tečaja do 88 stopinj, 30 minute od ameriške strani. Končno je pa gosta megla pristala letalca, da so se vrnili. To je bil prvi polet nad polarnimi kraji v polarni noči. Dokazal je, da je mogoče leteti nad temi kraji tudi v polarni noči, če je vse dobro pripravljeno. Iskanje Levanevskega se nadaljuje.

Vodja sovjetske ekspedicije na severni tečaj prof. Šmidt je prejel podrobno poročilo o prvem poletu nad polarnimi kraji v polarni noči pod vodstvom slavnega letalca Vodopjanova. Poročilo je prišlo z Rudolfovega otoka in pravi med drugim: Iskanje Levanevskega se je pričelo v polni temi nad ledenimi pustinjami okrog severnega tečaja. Vreme je bilo mnogo slabše nego smo pričakovali. Ob 85 meridiana smo naleteli na gosto mego in visoke oblake, kar je nas prisililo, da smo se spustili na 100 m nad morjem. Na 88 meridiana so se letala stalno borila z nasprotnim vetrom. Prodrli smo oblake, potem smo se pa spustili naravnost k severnemu tečaju. Nad tečajem smo začeli letati pogošeno letalo, držeč se približno v višini 500 zaradi megle. Po našem mnenju se je moral spustiti Levanevski s svojimi tovariši na ledeno polje okrog 112 stopinj zapadne dolžine ter 88,30 stopinj severne širine. Zaradi večje varnosti smo nameravali leteti do 87 stopinj severne širine.

Ponovno smo naleteli na gosto mego, ko smo dosegli 88 stopinj 30 minut širine. Kmalu smo spoznali, da proti jugu ne moremo več leteti. Zato smo letenili nazaj proti 122 stopinji zapadne dolžine in leteli smo 90 km daleč, potem smo pa krenili vzhodno proti severnemu tečaju, od koder smo se vrnili v bazo na Rudolfovem otoku. Predno smo se vrnili, smo spustili v zrak tri velike rakete v nadi, da jih bodo Levanovski in njegovi tovariši opazili, toda nikjer nismo videli nobenih sledov za pogrešanimi tovariši.

Življenje Rusov na ledeni gori

Godba iz Budimpešte jih moti, da ne morejo razločno govoriti z Rudolfovim otokom

Radiotelegrafist stanice Severni tečaj K. Krenkel pripoveduje v »Pravdi«, kakšen je delovni dan starih ruskih junakov na ledeni gori na valovih ledenega oceana.

Vsak izmed nas ima točno določen čas za svoje znanstveno delo in opazovanje in zato ne spimo vsi naenkrat. Zberemo se samo pri obedu ob treh popoldne. Nočno stražo ol polnoči do šestih zjutraj so poverili meni. Deset minut pred sedmimi zbudim Fedorova, ker ga čakajo prva jutranja meteorološka opazovanja. Fedorov takoj poklekne k svojim aparatom in pripravi novo vremensko poročilo. Knjižna vremenskih poročil je že močno oguljena. Definicije običajnih pojavov, kakor so megla, sneg in oblačnost, znamo na pamet in ni nam treba listati po knjižici.

Ob 6.15 se oglasi Rudolfov otok in prosi s tenkim glasom, da mu pošljemo meteorološka poročila. Prekršimo vsa pravila radijske službe, z radiotelegrafistom na Rudolfovem otoku Strumelinom izmenjamo novice in si povemo, kaj smo slišali v radiu. Ta čas nam je Ženja Fedorov že pripravil čaj in opral polno ponev salame. Čaj pijemo v šotoru, ker bi sicer maela, kavarja in sira ne mogli jesti. Prepečenec namaka, da bi s hrustanjem ne prebudili Papanina, ki pravi, da spi kakor zajec. Vsak izmed nas ima skodelico in krožnik, ki se ne razbije. Ta posoda je bila narejena naša za nas, da bi nam je ne bilo treba pomivati, ker nimamo preveč tople vode, niti goriva.

Zajtrk moramo večkrat prekiniti, kerse nenadoma prikaže solnce, ki ga moramo skrbno opazovati. Po zajtrku odide Fedorov v svoj ledeni »kabinet« ali pa ostane v šotoru, kjer se zatopi v svoje zvezke, in formacijski priročnik, tabele in zemljevide, da računa in računa. Zame napoči trenutke blaženosti. Zlezem namreč v spalno vrečo. Škoda, da nimam pesniške žilice, ker bi lahko napisal navdušene ode na naše spalne vreče, na petroleje in izborne primuse. Okrog devetih vstaneta Papanin in Širšov. Ta dva nista vezana na strogo odmerjene ure in zato se lahko še malo povaljata v svojih spalnih vrečah. Da bi se naučil hitro vstajati, si je obrisil Širšov na glavo tablico čokolade. Kdor ga zbuli, takoj požene sekundni kazalec in če se nože Širšova v petih minutah ne dotaknejo tal, izgubi pravico do čokolade in dobi jo tisti, ki ga je prebudil.

Ko se prebudim, slišim, se predno sem odprl oči, da je Papanin dobre volje. Obdelava pločevine, dela podstavke različnih oblik in velikosti. Nekaj čisti primuse. Skriplje sneg. To pomeni, da neumorni Ivan Dimitrič nekaj odkopava. Gorivo, svetilke, vsa popravila, to je delo neumnega Papanina. Tudi takrat, ko se bo iz dimnika ledolomilca pri naši ledeni gori vail dim proti nebu, bo Ivan Dimitrič z vso vneto opravljal domača dela ter po nepotrebnem temeljito črpal cilindri in petroleje. Širšov sedi po cele dneve v svojem šotoru nad presekanim ledom. Prijateljsko zbijamo šale na račun njegove nečimernosti. Skoraj vsakih 14 dni si lahko natre

obraz z vodo. Mi tega ne delamo, ker se bojimo, da bi se nam ne napravile na obrazih lise. Ves umazan od olja in maže z rokami posineli od ledene vode zbira najzanesljivejšo gradivo za svoja opazovanja. Zelo težko je segreti zmazano kašo in juho, da bi se ne prisočili. Glede jedi imamo dve temeljni zahtevi: da bi bila topla in da bi pri tem porabili malo petroleja. Kadar se to kuharju posreči, je deležen pohvale. Kuhamo si po vrsti. Po obedu imamo eno uro počitka, potem se pa na daljuje delo.

Meteorolog Fedorov pri delu

Zelo prijetno je nam, kadar pijemo zvečer čaj. Fedorov se spi in čaj pijemo trije pijemo ga okrog desetih. Naš pogovor se sliši skoraj vedno okrog Španije, Kitajske in Moskve. Nad glavami nam vise slušalke. O polnoči slišimo jasno in različno Moskvo. Potem odidem na meteorološka opazovanja. Kadar je nebo jasno, je mraz posešno strupen. Bleda mesečina in migljajoče zvezde blagodejno vplivajo na človeka. Obzorje je zastrto z meglico, veter je utihnil, to pomeni, da to nočna straža mirna in da se iz Papaninove spalne vreče ne bodo razlegala vprašanja: »Kako je pa z vetom?«

Zadnje dni težko dobivamo pomoč zvez z Rudolfovim otokom, ker nas moti godba iz Budimpešte. Vsek dan pregledam talo in išče in v temi vidim pred seboj dobro znane obrise ledenih gor. Antena se je izpremenila v debelo vrvo, pokriva jo debel plašč ivja. Naš pes Veseli cvili v sanjari. Najbrž se mu kaj strašnega sanja. Vse naokrog vlada grobna tišina. Je zdaj pa zljaj poči kje v bližini led. Človeku se zdi, da je vse zamrznjeno. Toda po zračnem morju se razlega godba najrazličnejšega okrea in naše merilo, ki bo spuščeno ob petih

smo verjeli svojemu sluhu. Potem so ptice videli in takoj smo pomislili, da ga je pripeljalo tako daleč na sever letalo. Toda pojavile so se tudi druge ptice.

Širšov je med hidrobiološkimi opazovanji v raznih globinah morja vedno naletel na meduze in najrazličnejše morske rake. Skozi odprtino, ki smo jo napravili v ledu, pripoveduje Papanin, smo opazili tujna. Hoteli smo ga posneti za film, pa se nam je hitro skril, ker je zelo boječ. Nekoč se mi je posrečilo tujna ustreliti, pa ga je žal morski tok zanesel pod led. Ne dvomimo pa, da bomo imeli v svoji kuhinji tudi sveže meso. Končno gre za strah vseh živih bitij — belega medveda. Ko se je vračal Paary od Severnega tečaja, je videl sledove belega medveda na 86° severne širine. Nas so obiskali na 88° trije teli medvedi.

Kje je Levanovski?

Znani poljski jasnovidec inž. Ossowiecki je imel že dve seansi, da določi kraj, kjer je običaj sovjetski letalec Levanovski s svojimi spremljevalci. Po drugi seansi je izjavil na Poljskem živeči materi pogrešanega sovjetskega letalca, da je običaj njen sin s svojimi spremljevalci na veliki ledeni gori. Ko so se spustili na led, se je letalo pokvarilo, da ni več sposobno za polet. Ledena gora, kamor naj bi se bil spustil Levanovski, se pomika počasi proti zapadu in inž. Ossowiecki pravi, da je zdaj med 170. stopinjo zapadne dolžine in 80. stopinjo severne širine.

Dva člana posadke sta bolna. Vsi žive v šotoru, ki so ga postavili ob letalu. Člani posadke ne hodijo daleč od šotora, največ 10 kilometrov. Njihov položaj je nevarni radi silnega pritiska ledenih gor. Led pod njimi počasi poka, vendar pa po mnenju Ossowieckega Levanevskemu in njegovim tovarišem zaenkrat še ne preti nobena neposredna nevarnost.

Prvi polet nad polarnimi kraji v polarni noči

Iz Moskve poročajo o velikem poletu letala ekspedicije Ševalova nad polarnim bazenom. Pri poletu so sodelovali vodja ekspedicije Ševalov, letalca Vodopjanov in Spirin ter pet članov posadke. Blizu severnega tečaja je začelo letalo v hud vihar. Kljub temu pa so pogumni ruski letalci nadaljevali svojo pot in iskali Levanevskega. Vodopjanov je letel blizu severne

Vodopjanov

V poročilu je opisan potem začetek poleta z Rudolfovega otoka, kako se je 25 ton težko letalo dvignilo v popolni polarni temi in preletelo brez astronomске orientacije vso pot nad polarnimi kraji v polarni noči in v izredno neugodnem vremenu.

Glasilo zločincev

V svoje veliko presenečenje je naša varšavska policija med hišno preiskavo pri nekem prekupevalcu ukradenih stvari izvod glasila zločincev »Naše življenje«. To svojevrstno glasilo je urejavano povsem strokovno, saj prinaša uvodnike, najnovejše politične vesti ter strokovne članke o žepnih tatvinah in vlomih, končno pa še policijsko kroniko in humorističen kotiček. List je pisan v literarni poljski in ima na zadnji strani oglašje prekupevalcev in trgovcev z vkomilskimi orodjem, sveda pod krinko navadnega obrtniškega orodja.

Policija je našla v stanovanju nekoga Gutnachera nad 100 izvodov tega lista, tipografski stroj najmodernejšega sistema ter za tisk pripravljene rokopise in korekturo. List se je tiskal v 2.000 izvodih in prodajali so ga po 20 grošev. Uredništvo je vodila slušateljka univerze Letterjeva—Suchowska, žena znanega vlomilca. Člana uredništva sta bila bivša uradnika Zakševski in Makover. Policija je našla tudi seznam naročnikov, po katerem vodi preiskavo in lovi zločince.

ZA DAME BREZKONKURENČNE MODELE JESENSKIH IN ZIMSKIH PLASCEV, KOSTUMOV IN PALETOJEV, PROTI DEŽJU IN SNegu IMPREGNIRANE TOPLE SPORTNE PLASCE NUDI

PAULIN - Ljubljana - Kongresni trg 5

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

Tako početje in tako izsiljevanje me je razkačilo. Pokazala sem mu vrata. Odšel je, toda iz njegovih plantetih oči so govorile grožnje. Od tiste dne sem živela pod njegovo streho kakor tujka. Ni me več nadlegoval s svojo navzočnostjo, pač mi je za vsak dan pošiljal članke iz domačih novin, v katerih je bil opisan razmah sovjetskega vpliva na Kitajskem, proti kateremu se ni nihče več boril.

— Zakaj me nisi obvestila o tem?

— Bila sem pod nadzorstvom, skoraj zaprta. Stefan je bil težko ranjen in moral je ležati, jaz pa nisem zaupala nikomur drugemu niti Lou. Njega sem se še posebno bala. Ta mož je prav tako zagoneten, kakor tiha voda o kateri se ne ve, kaj je skrito pod njo.

In vendar je bil on tisti, ki mi je prišel povedat, da odhaja Hawkstone z veliko tajno v Hong-Kong, kjer mu je prizadejal bojkot angleškega blaga ogromne izgube. Sklenila sem izkoristiti njegovo odsotnost za odhod v Mukden...

Robert se je ustrašil.

— V Mukden!

Pobožala in pomirila ga je:

— Dovolj, da ti to pojasnim. V Mukdenu je tri tisoč pravih Rusov, ki so vstopili po mojem posredovanju v Čang-So-Linovo armado. Zapustili jih tam brez zadržite in plače bi bilo podlo. Vem tudi, kako močna opora je polk evropske vojske med pajaci tako zvane kitajske armade. Tri tisoč evropskih vojakov, dobro oboroženih in izvežbanih, lahko koraka po vsej Kitajski od severa do juga in od zpadla do vzhoda. Ne da bi naleteli na resen odpor. Poiščem Čang-So-Lina. Znani so mi razlogi, s katerimi ga lahko pripravim do tega, da jo mahne nad Peking, kjer gospodari skviti »krščanski general« ob podpori Sovjetov. Kar naj pušči Čang-So-Lin Rusom poseči vmes in Feng-Hu-Siangove tolpe ne bodo počakale niti prvega napada. To je samo vprašanje denarja. Imam ga s seboj, poleg tega imam pa še mnogo nakita.

— Vidim torej, da si vse dobro premislila in pripravila, — je dejal Robert trpko. — Tvoje poslanstvo hodi pred tvojimi očmi.

— Nehvaležni! Ali sem mislila najprej na izpolnitev tega poslanstva ali na to, da bi te videla? Kaj mi moreš očitati, da nisem imela poguma, da bi za en dan odločila odhod, da bi te mogla zopet videti in ti dati to noč?

De Brancelin je pa v svoji ljubezni zarumel sam to, da ga Staša zopet zapušta, ko ga je komaj našla. In ta misel mu je bila neznosna.

— Spremim te!

Odločila je to. Ker je pa vztrajal na svojem.

čes, da ji bo pretela nevarnost, je naletel na nje, no nezomljivo voljo.

— Ne dovoli, dragec moj, da bi obžalovala to. Samo Stefan me bo spremljal in sam boš razumel, zakaj... Hawkstone se je omejeval doslej na strogo nevtralnost. Dokler bomo nadaljevala svoje delo sama, smem upati, da bo ostalo pri tem. Lahko mi odreče svojo pomoč, ne da bi nastopil proti meni. Toda zadostovalo bi, da bi samo zvedel, da si ti z menoj ali pa, da sva se sestala in potem bi bil zmogel vsega. Ne da bi govorila o nevarnosti, ki bi ti pretela nočem prepustiti svoje stvari riziku tega upoštevanja vrednega sovražnika.

Napol prepričan je Robert odgovoril:

— Tvoja stvar! Vedno ta tvoja stvar! Kaj ne boš nikoli postala žena, Staša?

Pritisnila je svoje lice na njegovo.

— Žena? Mar nisem bila žena zate. Robert? Kaj nisem bila tvoja?... In mar nisem pripravljena biti znova? Dovolj mi še zadnjih poskusiti srečo. Potem pa naj se zgodi karkoli, moje življenje bo pripadalo samo tebi.

Ni se mogel upirati sladki izkušnjavi.

— Naj se zgodi karkoli? — je ponovil. — Ali mi prisežeš to?

— Prišežem pri najinih glavah.

Krvavega srca se je sprijaznil s to odločitvijo. In Staša je bila takoj zopet razigrana.

— Zdaj pa, kaj praviš »najinemu« otoku? Robert ni prikrival svojega očaranja.

— Pomisli, da me je ta misel povsod preganjala. To je bilo praznovanje. Zdelo se mi je, da Usoda ne

bo mogla drugače. nego da naju na najinem otoku združi, če to misel uresničim.

— Ko sem te zapustila, mi ta misel ni šla več iz glave. Nekega dne, na izprehodu, je moj motorni čoln slučajno zavozil na to jezero in pogled se mi je takoj ustavil na tem otoku. Bil je pust, njegove temne stene so se kar same pomajale za dekoracijo. Nihče ni hotel živeti na tem otoku, kajti domačini verujejo, da prebiva na njem bog.

— Bog?

— Da, eden izmed petih sto budhov, ki si dele po veri Kitajcev skrb za usodo nebesne države. No torej, ta je bil na slabem glasu. Njegova moč je bila neugodna. Pokorni pred budho, toda boječi se njegovega vpliva, so Kitajci iz gole, njihovi rasi lastno prebrisanosti menili, da bodo zadostili svojem strahu in češenju s tem, da mu postavijo pagodo. Da bi pa nihče in nikoli niso mogli iz nje, so izolirali ta otok in nikoli niso prihajali nanj. Kitajci namreč viječejo za nos tuji svoje bogove.

Otok mi je ugajal in njegova osamljenost me je mikala. Na Kitajskem je vse na prodaj. Podkupljeni bonz je prepričal svoje vernike, da bi pomenilo prav za prav potegnitni nenakonjenega budho za nas, če bi prodali otok s pagodo vred »Hudičem z zapada«. Otok je bil namreč prodan pod pogojem, da mora budhin kip estati na njem. Samo tako je lahko bonz sklenil kupčijo. Dala sem podreti pagodo, uresiti notranjost otoka...

— Kaj pa budha?